

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Csata előtt.

Budapest, november 3.

(v.) Röpke hírek szállingóznak ki az ellenzéki táborból: vihartjóslok, lobogó harci kedvet hirdetők. Azt mondják, *nagy vita* készül a költségvetési provizórium ötletéből. Nagy vitákön régebbi időben obstrukciós jellegű ostromot szoktak volt érteni. Most is ilyen bősé az ellenzék szándéka, nem tudhatni. De egyben bizonyosak lehetünk: — ha ilyes szándék motoszkálna csakugyan a kisebbség sorai-ban, hát annak feltétlenül kudarcot kellene vallania.

Ha azt kérdik tőlünk, hogy mire alapítjuk ezt a jóvondolást, akkor nem élünk azzal az okoskodással, hogy az indemnitást minden lojális ellenzéknek simán kell keresztyűbocsá-tania, mivelhogy a benyújtott költségvetés bőséges alkalmat nyújt a kormány tevékenységének tüzetes és alapos megbirá-lására, a bizalmatlansági motívumok széles mederben való kifejtésére s az ellenzék legtermészetesebb törekvésének, a kormány-buktatásnak megpróbálására. Sőt megengedjük, hogy *kivételes* esetekben az ellenzék minden alkalmat megragadhat, hogy a szabadszólás jogának igénybevételével az alkotmányos to-vábbkormányzást lehetetlenül tegye s a kor-mányt a parlamenti forradalom eszközeivel is visszavonásra kényszerítse. *De ez a kivételes joga a kisebbségnek csakis kivételes esetben áll be.* Például, ha a kormány a korrupció és az erőszak segítségével toborozta össze pártját; vagy ha a kormányzati terrorizmus durvaságai és tulkapásai a vélemények szabad nyilvání-tását s az elvek szabad mérkőzését meg-hiusítják; vagy ha a kormányzat műkö-dése a közszabadságok s az alkotmány integritása ellen tör. Ez esetek bármelyikében örvény támad a nemzeti közakarát és a par-lamenti többség akarata közt, s a közvéle-mény erkölcsi hatalma a kormány s az ural-mon levő párt bitórlásával szemben szentesíti

a kisebbség forradalmi fellépését. Nyugodt lélekkel mondjuk ki, hogy manapság a legtü-zesebb ellenzéki temperamentum sem talál-hatja az ország közállapotát s a parlamenti helyzetet ilyen kivételesnek. A választások szabadságát és tisztaságát a kuriai bírásokodás intézménye oltalmazta. A kormányzati szel-lem a leglekiismeretesebb jogtisztelet jegyében működik s nem vét sehol gátat a politikai meggyőződés szabad megnyilatkozásának és szabad játékának. A közszabadságok épességét a hatalom részéről semmi veszély nem fenyegeti s a kormány közjogi skrupu-lóztatást még az ellenzék sem vonta soha kétségbe. Ilyen viszonyok közt a parla-menti forradalomnak semmi jogosultsága nin-csen; s a közvélemény a kisebbségnek moti-válhatatlan fellépését nemcsak nem helyesel-hetné, hanem ellene is fordulna egész erkölcsi hatalmával.

Az aktuális politikai feladatok szemhatá-rán is hiába keresünk kivételes ellenzéki fegyverek igénybevételére okot. A katonai ja-vaslatok ugynevezett méregfogát a kormány-nak sikerült eltávolítani. A póttartalékosok behívása helyett az unjoncjutalék megfelelő emelése útján fog a törvényhozás a véderő békelétszámának kellő kiegészítéséről gondos-kodni. Ami jogos izgalom ezen a ponton jelentkezett, azt a kormány lojális és hazafias buzgósággal honorálta, kieszközölve a sérel-mes javaslat visszavonását s olyan megoldás alkalmazását, mely szerzett jogokba nem üt-közik.

Az ellenzékől persze nem kívánhatjuk, hogy az unjonclásznak kívánt emelését ő is megszavazza. Sőt elismerjük azt a jogát, mely alkotmányos hivatásából folyik, hogy a kato-nai követelésekkel szemben a nép teherviselő képességének lehető kimelését helyezze elő-terbe s a hathatós félézés feladatát teljesítse. Ám kivételes eszközökhöz nyulni olyan rend-szabállyal szemben nem lehet, mely szerzett jogokat nem sért, közjogi aggodalmakat nem

kelt és a törvényhozás jogkörébe sehol nem üt-közik.

Az ugynevezett *paktumkérdés* sem okada-tolná semmiféle rendkívüli eszközöknek harcba-vitelét. Az 1899. évi XXX. törvények értel-mezése körül legutóbb felmerült nézetkülönbsé-gek tekintetében az eddig folytatott parlamenti és hírlapi viták minden homályt eloszlatnak. Nincs miért visszatérnünk erre az elcsépett kontroverziára. Tisztelet-becsület Polónyi Géza urnak; de az a körülmény, hogy ő ma elcsa-varja az említett törvénynek három év óta senkitől még csak kérdésbe sem vont értel-mét, talán csak nem szolgálhat okul a parla-mént nyugodt és rendes működésének meg-szakítására. Ha azt a paktumot annak idején egyedül Polónyi urral kötötte volna a kor-mány, talán még érdemes volna arról vitat-kozni, a két kompacisczens közül melyiknek helyesebb az értelmezése. De a pártközi egyezményt valamennyi *ellenzéki párt bi-zaalmai férfival* kötötte a kormány s a közvé-lelmény figyelmét bizonyára nem kerülte el, hogy az egyezmény aláírói közül a legheve-sebb ellenzéki indulatu férfiak határozottan dezavualják a Polónyi-féle értelmezést s a miniszterelnök interpretációját fogadják el helyesnek. Itt is hiába keressük tehát azt az arkhimédési pontot, amely lehetővé és meg-okoltá tenné a parlamenti tanácskozáskor ren-des menetének felforgatását.

Ezek után méltán kérdezhetjük, mi célja lehetne az ugynevezett *nagy vitának*? Az-e, hogy a kormányt s a többséget valamilyes ex-lex állapotba kergesse? Hát erre ugyan hiába méltóztatik spekulálni. A s. éll Kálmán kabinetjét az alkotmány folytonosságának meg-szakításába nem fogják beleszorítani. Ha csak-ugyan felbukkannak a parlamenti forradalom tünete, a kormány *az alkotmány porondján* fog vele megmérkőzni. *Az erőszakoskodó ellenzékől fellebbezni fog a nemzeti akarathoz.* Feloszlátja az országgyűlést s a választókra bizza ama kérdés eldöntését, tűrhető-e, hogy léhán és

TÁRCA

Élet

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Erdős Renée.

A házmaster aznap nem engedett besem-miféle verkit az udvarra. Holott a temetkezési egylet emberei csak másnap reggel jöttek, hogy felál-lítsák a ravatalt és gyászkarpitokat tegyenek ajtóra, kapura. Mind a három emelet lakossága bámult. A gyereknépség a folyosó vasrácsán ke-resztyűl tekintett le az udvarra és türelmetlen-kedt a verkielés miatt. Ellenben a házmaster megsugta egyik-másik cselédlánynak, hogy halott van a házban: az elsőemeleti kisasszony ma reggel meghalt.

Hát ezért.

A lakók nem ismerték közelebbről a kis-asszonyt. A lépcsőn találkoziak vele néha, amint sima, fekete ruhájában, kicsiny bársony ridiküljével sétára indult. Igen egyszerű teremtés volt. Kicsi, vézna; színielen hajja. És bár az első emeleten négy szobát egyesegyedül lakott: nem látszott rajta valami nagy jómód. Egy közeli kocsmából hozatta fel az ebédet. Vacsorát maga készített magának spirituszon. Nagyon olcsó ruhákban járt, mindig feketében. Sammi foglalkozása nem lehe-tett, mert folyton otthon ült. A szobáit maga ta-karította, mert a bejáróné csak az előszobában, a konyhán foglalatzkodott. Az is egy-mogorva vén-asszony. Kérdőzködő cselédfélenek gorombán

hátat fordított. Végezte a dolgát, aztán ment haza. Pedig a lakók kíváncsiak voltak a magá-nyos kisasszonyra s a szolgálók által kérdezős-ködtek a házmasternél. Amikor beköltözött, egyik-másik látta a bejelentőlapot. Azon sem állt va-lami különös dolog. Dorn Amália, magánzó. Egyéb semmi.

És most ime meghalt. A halála is nagyon egyszerűen ment végbe. Egy hosszú óta alkal-mával meghalt. Agyba feküdt. Orvost se hivatott. A takarítónő teát főzött neki, azt megitta, aztán várt türellemmel. Nagy láza volt folyton. A mel-lében szurást érzett. Azt hideg vizesruhával bo-rogatta. De ez az orvoslási mód, ugy látszik, még sem lehetett tökéletes, mert három nappal később, ahogy a takarítónő benyitott hozzá, az ágyon találta halva. Szépén, rendezen feküdt a párná-kon, lehunyt szemmel, minden fájdalommal kifeje-zés nélkül az arcán. Mintha várta volna a szo-moru véget, talán a legutolsó erejével az éj fo-lyamán előkészítette a halotti ruháit; mind oda-tette egy székre, rá papírlapot tűzött gombostü-vel, amire írta volt:

— Ebben temessenek.

Ezenkívül volt még egy levél is az éjjeli-székény felér márványlapján. Bepecsételve és megcimezve egy ur számára, akinek nevét a házmaster a legnagyobb tisztelettel olvasta el.

— Asszonyág — mondta a takarítónőnek, ha akarja, magamra vállalom a levelet. Ez a méltóságos ur kinn lakik az Andrássy-ut végén a saját palotájában. En tudom hol, majd oda-viszem. És a méltóságos ur még akkor délelőtt megjött. De nem egyedül. Vele volt a felesége is, finom, szőke nő, aki idegesen kapaszkodott az

ura karjába és el nem bocsátotta volna egy pil-lanatára sem.

Révedezve tekintett körül a lakásban és me-lőtt abba a szobába léptek volna, ahol a halott feküdt: az ura nézett és az arcát annak karjához szorította. A kicsiny, keztyűs kezével még végig is simított rajta, mintha ezzel báto-rítaná.

Amikor a hálószobába léptek, mindketten dermedten álltak meg a meglepetéstől. A kis szoba minden egyes zuga egyetlen férfiro raj-zaiával, festményeivel volt tele.

A falakon sorjába függtek, még állványokon is, az ablak mellett, a szoba sarkaiban. Lehetett vagy ötven darab. Az utolsó, a befejezetlen olt volt a kis festőállványon, zöld szövettel beta-karva. A képek pedig egy igen fiatal embert ábrázoltak, alig serkedő bajuszsal, igen vidám tekintettel. A neve is rá volt írva. Hol a képen, hol meg a keret círásaiba véve: Miklós.

A méltóságos ur a feleségével meghatottan állt meg a szoba közepén.

— Istenem — mondta az asszony és elő-vette a kis zsebkendőjét.

Aztán, hogy látták a házmaster meg a ta-karítónőt a küszöbön: franciául kezdtek beszélni. De oly halkán, mintha nem is egymásnak, ha-nem csak önmaguknak szóltak volna valamt.

Pár percig ott voltak. Az asszony nem mert az ágyra nézni. Lesütötte a szemét és még szo-rosabban fonta át az ura karját. De nagyon félt és mikor az egyik szekrény egy kicsit megrecs-csent: ápadtan felsikoltott és húzta az urát kifelé. El kellett vinni.

lelkismeretlenül fellépő fakciózus törekvések a felülről sehol meg nem támadott alkotmány egyensúlyát felforgassák s a népképviselőt elvét a feje tetejére állítsák? Az oktan obstrukcióra egy téli választás volna a felelet. A felelősség eme fordulatért isten és ember előtt egyedül az ellenzék terhelné. A választók előtt számot adnának majd az urak indító okaik felől. A közisztviselőknek elmagyarázhatnák, mi bírta őket arra, hogy a régóta türelmetlenül áhitott fizetésjavítást erőszakkal elodázzák. A pangó kereskedelemnek s a szynlődő iparnak kifejtethetnék, mely sürgős és nyomós okból hiúsították meg annak a beruházási kölcsönnek az életbelépését, mely kétszáz millió koronányi közmunkák útján akart a nemzeti vállalkozás számára új erőforrásokat megnyitni.

Nem hiszszük, hogy az ellenzéknek igazán kedve volna az ilyen merész kockajátékhöz. S ha kedve akarna szottyanni, nem hinnék, hogy bátorsága volna hozzája. A kisebbségi forradalom kudarcot vall, ha az alkotmány felzaklatott létosztóne s a hatalom túltengésétől elkieserített közvélemény nem konspirál vele. A tömegekből elemi erővel kiáradó rokonszenv nélkül a kisebbség nem léphet ki ellenőrző hivatásának természetes és normális jogköréből. Mindezeknél fogva nem adhatunk hitelt a szallongó rémhíreknek. Lehet, hogy az indemnítási vita a szokttnál szélesebb lesz. De az ellenzék hazafisága és józansága nem fogja megengedni, hogy obstrukcióvá fajuljon.

BELFÖLD

A képviselőház holnapi ülésén az indemnity tárgyalásánál Kossuth Ferenc az országgyűlési függetlenségi és 48-as-párt elnöke lesz az első szónok. — Vörös László a holnapi ülésen a kistisztviselők fizetésének rendezése ügyében szintén felszólal.

Szöll Kálmán Bécsben. Szöll Kálmán miniszterelnök szombaton reggel Bécsbe érkezett; e napon délelőtt 11 órakor 6 felsője hosszabb magánkihallgatáson fogadta. A miniszterelnök tudvalevőleg később résztvevett az 6 felsője elnöklésével tartott tanácskozáson, amelynek tárgya a véderőjavaslat volt. Vasárnap a miniszterelnök Rátótira utazott, ahonnan ma visszaérkezett a fővárosba, hogy a Ház holnapi ülésében résztvegyen.

Szögyény-Marich szabadsága. Bécsből jelentik a Magyar Távirati Irodának, hogy Szögyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövét, aki szabadsága le-

teltével Bécsbe érkezett, a legközelebbi napokban visszatér Berlinbe.

A katonai javaslatok. A tegnapi bécsi koronatanácsról, amelyen a póttartalékosok behívására vonatkozó törvényjavaslatról volt szó, tarkanál-tarkább híreket hoztak forgalomba egyes budapesti és bécsi lapok. Ezek a hírek jórészt nem egyebek önkényes kombinációknál. A valóság, a mi hiteles értesülésünk szerint, mindezekből csak annyi, hogy a póttartalékosokról szóló törvényjavaslatot a mostani alakjában csakugyan elejtik. Ezenkívül még a következő az, ami az eddigi megállapodásokból nyilvánosságra hozható:

A megoldás, amelyben a tegnapi tanácskozásokon megállapodtak, azon az elvi alapon nyugszik, hogy az új tarack- és hegyi-ütegek felállítása révén támadt szükségletet nem póttartalékosok behívása, hanem az ujoncjutalék fölemelése után fedezik. Minthogy azonban az új tarackokat és hegyi-ütegeket már beszerették és erre az évre a megfelelő számú emberrel is ellátták, erre az évre az ujoncjutalék fölemelése mellőzhető. Nem lehetetlen, hogy a tűzvérség létszámában a tarackokhoz és hegyi-ütegekhez beosztott legénység elvonása által támadt hiányt az idén póttartalékosok bentartásával pótolják, de ezeknek a száma nem lesz huszonháromezer, hanem csak öt-hat-ezer, amiből Magyarországra másfél-, vagy kétezer esik. A honvédség póttartalékosainak behívását azonban mindenesetre mellőzik. Jövő évre már az ujoncjutalék fölemelésével fogják egy a tűzvérség szükségletét, mint a csapatokban támadt egyéb hiányokat fedezni. Hogy a létszámemelést mennyi időre tervezik, az még bizonytalan.

A türelmetlen Mangra-párt. Mangra Vazul hívei mindent megpróbálnak, hogy a püspök-választás megerősítését kieroőszakolják. Tegnapra — mint Aradról írják, — ugynevezett rendkívüli zsinatot hívtak össze, amelyen elhatározták, hogy a király döntését megsűrgetik. A határozat — hossz-szas bevezetés után — kimondja, hogy „megbízva az aradi szentszéket, hogy a görög-keleti román egyház metropolitájához intézendő felirat útján odahason, hogy a püspöki szék a szervezeti szabályzat 98. §-ának rendelkezése szerint betölthessék.” Ez a határozat más szóval azt jelenti, hogy a koronát tessék nógatni, erősítse már meg Mangra Vazult. Az ilyesmi pedig legalább is szokatlan és föltétlenül ildomtalan dolog.

A zsinatról félhivatalosan a következőket jelentik:

Az aradi román zsinat ma Pap Ignác protoszíncei elnöke alatt közgyűlést tartott, hogy megbeszélje azo-

halott öreg leány kiterítve feküdt: kocsai állt meg, vidám kis egylovos. Kiugrott belőle egy leány meg egy fiú és bangos beszédjük suttogássá lágyult a kapun belül.

— Szívtelen, szívtelen, — mondta az ifju, aki abban a korban volt még, amikor az ember nem tartja szégyennek szerelmet vallani a lépesdőlásban. A leány felkaegott azzal a nevetéssel, mely a tudatos és magukon győzedelmeskedő leányokat jellemzi.

— Ne beszéljen bolondokat. Tudja, hogy velem nem szabad.

— De mikor szeretem.

— Mondja ezt pár esztendővel később, amikor már feleségül vehet.

— Igen, Emma. De az élet úgy szalad. A ma olyan gyorsan tegnap lesz. És a tegnapnak már semmi hasznát nem vehetjük. Tegnap már nem csókolhatom meg, csak ma. Ért engem, Emma?

— Csitt, — mondta a leány, és fölérve az első emeletre, egy percre megállt és komoly pilantással nézett egy csukott ajtóra.

— Itt az éjtel meghalt egy vén kisasszony, — susogta, aztán sietve ment fölfelé, mintha üldözne.

— Emma, — mondta a fiatal ember, az élet olyan rossz hozzánk és csak az a miénk, amit erőszakkal veszünk el tőle.

— Hallgasson, — mondta a leány és szinte könyörögve ismételte még egyszer.

— Hallgasson.

Odabenn, még egészen be sem zárult mögöttük az ajtó, megálltak a sötét előszobában és csókolóztak...

kata teendőket, melyek a püspöki szék betöltése tárgyában szükségesek. Beles János kifogásolta a zsinat jogosultságát, mert a zsinat Mangra érdekében hivatott össze. Indítványozta a zsinat feloszlását, de indítványát nem fogadták el. Beles erre pártjával kivonult a teremből és az ott maradtak Onku Miklósnak, a Mangra-párt fejének indítványára kimondták, hogy Methanu metropolitához feliratot intéznek, hogy a hét hónap óta egyháziól nélkülű lévő püspöki szék mielőbb betölthessék. Mangra úgy a tanácskozásban, mint a szavazásban résztvevett.

Pártértakezletek. A Szederkényi Nándor elnöke lete alatt által országos függetlenségi és 48-as párt ma délután 5 órakor érkekeziet tartott, amelyen elhatározták, hogy az indemnityról szóló törvényjavaslatot nem fogadják el. A párt álláspontját a képviselőházban Holló Lajos fejté ki. Szederkényi Nándor bejelentette az értekezletnek, hogy a képviselőház szerdai ülésén interpellációt terjeszt elő a borsámklauszula tárgyában, amit az értekezlet tudomásul vett.

Az országgyűlési néppárt ma este hat órakor gróf Zichy János elnöke lete alatt ülést tartott, melyen az indemnity-törvény avaslatot vették tárgyalás alá. A párt többek hozzájárulása után elhatározta, hogy az indemnityt nem fogadják el s álláspontjának a Házban való kifejtésével gróf Zichy Jánost bízták meg. A párt végül belügyeit intézte el.

KÜLFÖLD

A német császár és a cár utja. Német és angol lapok már erősen kommentálják a német császárnak angliai utazását s egyértelműleg konstataják, hogy a látogatás szigorúan magán-teremtésű lesz, úgy hogy a császár nem annyira a királyt, mint a nagykövetséget fogja meglátogatni. A császár megérkezése után azonnal Sandring-hambe megy Edvárd király látogatására. Még az is kétséges, vajjon vonul-e ki diszörög a császár fogadására. A császár látogatásának magánkarakter mellett is, meg fog ismerkedni az angol kormány összes tagjaival, akik akkor a király vendégei lesznek. A császár tiszteletére vadkacsa- és fácán-vadászat lesz. — Jövő évben a császár valószínűleg visszajárja Kopenhágában a dán trónörökös látogatását. — A római orosz nagykövetség már nagyban készülődnek a cár fogadtatására. A cár ugyanis a nagykövetségi palotában fogja fogadni a római orosz kolónia küldöttségét; azonkívül a nagykövét diszbedét is fog adni a cár tiszteletére, amelyen az olasz királyi pár is részt fog venni. Ugyancsak készülődnek a nápolyi királyi palotában és a capodemontei kastélyban is, ahová úgy a cár, mint a német császár is el fognak látogatni.

Berlin, november 3.

A Lokalanzeiger közli, hogy Miklós cár január közepén utazik Rómába és négy napig lesz vendége az olasz királynak a Quirinalban. A cár a pápát is meg fogja látogatni, még pedig úgy, hogy az orosz nagykövetségről megy a Vatikánba. Rómából tengeren Athénbe fog utazni a cár.

Chamberlain délafrikai utja. Chamberlain angol gyarmatügyi miniszter, hivatalos közlés szerint, Szezen át megy Dél-Afrikába és Durbanban fog kikötni. Rhodesiába nem szándékozik elmenni. Egyes lapok állítják szerint Krüger levelet írt Chamberlainnak, amelyben minden keserűség nélkül, az engesztelődes hangján a következő kérdések megvizsgálását ajánlja Chamberlain figyelmébe: a hollandusokkal való bánásmód a jövőben, a boeroknak a hivatalokkal való eltávolítása, valamint a pénzbeli segély.

Chamberlain azt az ausztráliai miniszterelnök meghívta, hogy Dél-Afrika után látogasson el Ausztráliába, „ahol nemcsak taníthat, hanem tanulhat is.” Több mint valószínű, hogy Chamberlain ennek a szives meghívásnak meg nem felel, mert akkor Kanadát is meg kellene látogatnia s így három-négy hónapra tervezett utja egy teljes esztendőt venne igénybe.

A macedón felforgatás vége. A macedóniai hegyeken már hó mutatkozik s ezzel lehull a függöny az ezidei macedón komédia előtt. A függöny mögött maradtak a keresztények és muzulmánok közös bajjaikkal s a csapni való török közigazgatással. Ezekért ugyan Európában szokta a fejt törni, kivéve ha ürgyre van szüksége. Mivel pedig ez az eset nem forog fön, az ezévi macedón-török krónika azzal a vigasztaló szavakkal zárható le, hogy minden maradt a régiben. A macedón zavarok különben is hozzátartoznak Törökország beléletének a jelenségeihez, nem igen hozzák ki sodrúkból sem a konstantinápolyi, sem a szófiái köröket. A behívott redif-zászlóaljak megteszik a maguk kötelességét, a macedón bandák vezéreinek pedig megvan az az elégtételük, hogy a berlini szerződés 23. §-át ismét hangsúlyozhatták s Európának megmutathatták Macedóniának a nyílt sebeit. Ez az egyet-

— Mindenről intézkedem, szolt kifelé menet a férfi. Az asszonyosság jöjjön el hozzám a temetés után. Szegény urnője valamivel megbizott, azt majd átvetheti.

Hogy elmentek, a házmester bizalmasan hunyorítva mondta:

— Lássa, hagyott magára. Még gazdaggá teszi.

De amazok alig várták, hogy benn üljenek a kocsijukban. Az asszony már a lépcsőn elkezdett sírni. Azt mondta, szeretné visszatartani a könyveit, de nem bírja. A szive úgy összeszorult és mindjárt elájul.

Az ura szótlánul takargatta be térdét a plüss takaróval és magához vonta, úgy beszélt neki aztán, hogy megnyugtassa.

— En magam sem értem — mondta később, már majdnem odahaza. Dorn Amália. Dorn Amália! Ezelőtt huszonöt esztendővel egy bálón találkoztam vele. Epp mielőtt külföldre mentem. Akkor husz éves lehettem. Annyi se talán. Lehet, hogy irtam neki levelet is. De nem tudom bizonyosan. Hogy házasságot ígértém volna! Az is meglehet. Egy bál éjszaka alatt — istenem. A hat esztendő alatt, míg künn jártam, elfelejtettem — és aztán is. Az ember annyiféle gondol és — istenem, ki gondolt volna ilyet! Csak ugy emlékezésből lerajzolt. Pedig hiszen láthatta az újabb képeimet is. Talán az utcán vagy a színházban is találkoztam velem. És nem akart a mostani alakomban látni. Csak úgy, mint ezelőtt huszonöt évvel. Istennem, istennem...

Elhalgatott, mert látta, hogy a feleségét nagyon izgatja ez a beszéd. Hátrahajította fejét a kocsiban és szótlánul nézett kifelé az ablakon.

Alkonyat felé a ház előtt, melyben egy

len kézzelfogható eredménye a zavaroknak. — Bécsből jelentik, hogy Ausztria és Magyarország csatlakozott a többi hatalom ama jegyzékéhez, melyet Bulgáriának küldtek s így teljesítette a porta azon óhaját, melyet legutóbb kifejezésre juttatott. Szófiában különben nemcsak, hogy nem tesznek a macedóniai felkelés számára semmit, hanem minden lehető elkövetnek, hogy az érintkezést a határon a bolgárok és macedónok között megakadályozzák.

Bécs, november 3.

A macedón-bizottság elnöke, Stojan Michajlovski, aki Bécsben időzik s innen Berlinbe, Párisba, majd Londonba fog utazni, kifejtette a *Neues Wiener Tagblatt* egyik munkatársa előtt, hogy ebben az utjában misztériója a külföldi sajtót informálni a macedón-mozgalom céljairól és a bizottság terveiről. Szándéka volt — mondotta Michajlovski — az osztrák fővárosban konferenciát tartani, de ellátott ettől, mert a viszonyok nem kedvezők erre Bécsben. A macedón-bizottság eddig nagy hibát követett el, amikor elmulasztotta a külföldet tájékoztatni a mozgalom céljai felől. Ok — ugymond — nem akarnak mást, mint bizonyítást tenni a művelt Nyugat előtt Macedónia kulturális fejlődéséről s a tavasszal újult erővel fogják e részben folytatni a megkezdett mozgalmat. Huszonöt jól felgyverkezett banda áll most talpon s mindaddig nem lesz nyugalom Macedóniában, amíg a jogos követelések teljesedésbe nem mennek.

Szófia, november 3.

A bolgár távirati ügynökség jelenti: Az a német lapokban megjelent konstantinápolyi hír, hogy Ruszusukban a macedón-bizottságához közelálló emberek a török lakosságot halálal fenyegették és a hatóságok kijelentették, hogy nem avatkoznak bele a dologba, teljesen valótlan. Ruszusukban és környékén semmi sem történt, ami a bolgár hatóságok ellen ilyen gyanúsításra okot adhatott volna. Történt ugyan egy gyilkosság, de azt egy török ember követte el egy mohamedán ártna ellen személyes okokból, a bűnösöket pedig rögtön letartóztatták. Ha tekintetbe vesszük azt a szigorúságot, amelylyel a hatóságok fegyveres gonosztevők ellen eljárnak és azt a biztonságot, amelyet a török lakosság Bulgáriában élvez, a Konstantinápolyból terjesztett híresztelésnek csak az lehetett a célja, hogy ellenszenvet keltsen Bulgária ellen.

Forradalom Marokkóban. Londoni hírek szerint *Mohammed Roghi* szérif Avenába (Festől harminc mérföldnyire) érkezett, azzal a szándékkal, hogy a szultánt idegenbarát magatartása miatt leteszi a trónról. A szultán négyezer embert küldött ellene. A szérif a szultán bátyjának mondja magát s igényt tart a trónra.

Nem az első lázadás ez Marokkóban a szultáni hatalom ellen, de még sohasem teremtett annyi bonyodalmat, mint most, mikor a spanyol, angol, francia és német érdekek elkeseredetten küzdenek egymás ellen. A fiatal szultán, Muley Abdul Aziz, akinek diésériki idegenbarát hajlamait, akinek reformatori tevékenysége azonban eddig csak arra szorítkozott, hogy vagy előszeretettel viseltetik technikai játékszerek iránt, mint aminő a fotografálás, automobilizmus stb., éppen e miatt magára haragította alattvalóit. Új tápot adott a lázadás mozgalmainak az, hogy számos idegen elemnek enged belfolyást udvarában, európaiaknak iparengedélyeket ad, nagy területeket ad bérbe, főképp pedig az keserítette el alattvalóit az utolsó napokban, hogy Cooper angol hittérítő gyilkosát nyilvánosan lefejeztette. A lakosság e kivégzésben annak jelét látja, hogy teljesséni kezd az a legenda, mely szerint a keresztények egykor a Kazi-Oveent, a fezi mohamedán főiskolát istállóknak fogják használni. Ennek a veszedelmes mozgalomnak most élére állt Mohammed szérif, a szultán bátyja, aki azonban állítólag alacsony származású, de ravasz katona s a forrongást arra akarja fölhasználni, hogy a trónt megkaparítsa magának. De a lakosság nagy része az ő pártján van, nem annyira azért, mert a szultánnak a bátyja, hanem mert halálös ellensége az európaiaknak. Ha véletlenül győzni talál, ami nem is oly kizárt dolog, akkor az európai hatalmaknak Afrika ez északnyugati csúcsán való versengése kihatással lehet az európai viszonyokra is.

— BUDAPESTI NAPLO. Október 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt megtöltassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest, november 3

— **Személyi hírek.** *Lajos Fülöp* orleansi herceg ma délután Acsutól Bécsbe érkezett. — *Báró Fényvéri Géza* honvédelmi miniszter Bécsből. *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter pedig a Székelyföldre tett körutjáról visszaérkezett a fővárosba. — *Barlowicz György* volt budapesti szerb konzul, jelenleg római szerb követ, ma a fővárosba érkezett.

— **A király kegyelelte.** Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt a kapucinusok sirbörtében imádkozott *Erzsébet* királyné, *Rudolf* trónörökös, *Ferenc Károly* főherceg és *Szofia* főhercegnő koporsójánál, amelyekre gyönyörű koszorúkat tettek, azután pedig visszatért a Burgba. Ugyanakkor nagyszámu ájtatos közönség jelenlétében misét mondtak a kapucinusok templomában az uralkodóház elhunyt tagjaiért.

— **A görög király utja.** *Trieszt*-ből jelentik, hogy a görög király ma reggel 9 óra 40 perckor odaérkezett. A vasuti állomáson a helytartó, a görög főkonzul, a trieszti görög kolónia és az *Amfritre* görög királyi jaht parancsnoka üdvözölte a királyt, aki egyenesen az *Amfritre* tődélzetére ment.

— **A bécsi új német nagykövet.** A *Berliner Neueste Nachrichten* szerint a bécsi nagyköveti állásban befejezett tény a személyválogás. A súlyosan beteg *Eulenburg* Fülöp herceg utódjává, mint a nevezett lap más jelentéseket megerősítve hírül adja, gróf *Wedel* kvirináli nagykövet van kiszemelve.

Eulenburg herceg *Liebenbergben* fekszik és állapota oly aggasztóra fordult, hogy *Renvers* berlini tanárt táviratilag hívták ágyához.

— **A szász-meiningeni nagyhercegné** férje kíséretében és díszes társaságtól környezetben szombaton, e hónap 1-jén Szombathelyre érkezett, ahonnan azután gróf *Szapáry* Pál vendége gyanánt Sorokujára utazott. Szombathelyen a főispán és a vendéglátó gróf *Szapáry* köszöntötte a nagyhercegi párt és kíséretét és a város az érkezésük alkalmából fel volt lobogóva. Sorokujaián, gróf *Szapáry* Pál birtokán nagy ünnepségek közepette telt el két nap. A tényleges társaságban jelen voltak: gróf *Bethlyán* Lajos, gróf *Erődy* Sándor és neje, gróf *Draskovich*, gróf *Szapáry* Gézáé, gróf *Szapáry* László flumei kormányzó, báró *Bornemissa* és neje, *Latinovich* Ernő, *Reisz* főispán és családja. A nagyhercegi pár mindvégig kitűnően érezte magát és nagy elragadtatás közepette ígérte meg, hogy nemsokára ismét ellátogat a szíves házigazdához. Ma délután négy órakor Szombathelyen át utaztak el a vendégek.

— **A külügyminiszter neje nagybeteg.** Bécsből táviratozzák, hogy gróf *Goluchowski* közös külügyminiszter felesége, gróf *Goluchowski* Anáné, aki néhány hónap óta súlyos beteg, ma délelőtt egy bécsi sanatoriumban megoperálták. A műtét, amelyet *Hohenegg* és *Oser* tanárok végeztek, nagyon sokáig tartott és jól sikerült. A grófné állapotáról a tanárok ma este bulletint adtak ki, amely szerint a közös külügyminiszter felesége vakbéljában szenved és a műtétet jól állotta ki. Gróf *Goluchowski* egész nap felesége mellett volt.

— **Országos tanitógyűlés.** A magyar tanitóságnak jövő vasárnap, november 9-ikén nagy napja lesz. Az ország összes állami tanítói gyűlésre ülnek össze Pestvármegye székházában és tanácskozásuk célja annak a kivívása, hogy doctálójuk egy vonalba helyeztessék az érettségített állami tisztviselőkével. Kérésüket azután memorandum foglalkáz és nagy küldöttséggel adják át a miniszterelnöknek, a pénzügyminiszternek és a közoktatási miniszternek. A tanítók érdemei országsszerte olyan mély és nagy méltánnyal találkoznak, hogy nem maradhat el az érdemeik anyagi elismerése sem.

— **Beteg királyi tanácselnök.** Mint részvétellel értesülünk, *Fais* Andor kuriai tanácselnök, a Kuria I. választási tanácsának elnöke, súlyos betegnek tekinthet lakásán. Tüdőgyulladás döntötte ágyba a közszereletben álló jogtudóst; remélhető azonban, hogy erős szervezete leküzdje a betegséget s tanácsa vezetését mihamar ismét átveszi.

— **Rickert Henrik halála.** *Berlin*-ből jelentik, hogy *Rickert* Henrik, a német birodalmi gyűlés kiváló tagja ma reggel ott meghalt. Az elhunyt 1833-ban született Danzigban. Fiatal korában újságíró és lapkiadó volt. 1870 óta tagja a porosz képviselőháznak, s 1874 óta a birodalmi gyűlésnek. Mindig szabadelvű politikát követett, s parlamenti beszédeivel pénzügyi kérdésekben nagy tekintélyre tett szert.

— **A Simplon-alagút építése.** Zürichből táviratozzák, hogy a Simplon-alagút furása nehezen halad előre és a társaság az építési munkák befejezésének határidejére halasztást kért, mert váraklanul nagy akadályok hátráltatják a hatalmas művet. Az északi oldalon 8 kilométer és 5 méternyre hatoltak előre s a kemény gneiszből naponta átlag 55 méterrel halad a furás.

— **Gróf Lónyay Elemérné inkognitója.** A *Wiener Allgemeine Zeitung* a minap nagy feltűnést keltő cikke közölt arról, hogy gróf Lónyay Elemérné Meránban a vendégkönyvbe a *Sodrog grófné* nevet írta be s e miatt meggyűlt a baja a politikai hatóságokkal, sőt később illetékes oldalról megtiltották a grófnénak, hogy inkognitó-nevet használjon. Arról is szólt a cikk, hogy *Ferenc József* király legutóbb, amikor a bécsi Imperialfogadóban meglátogatta gróf Lónyay Elemérné, szóvá tette ezt az affért, amely az osztrák udvari körökben szóbeszéd tárgya volt. Mint bécsi tudósítónk telefonon jelenti, gróf Lónyay Elemérné titkáráról erre vonatkozólag cáfolat érkezett ma *Austerlitz*-ből a *Wiener Allgemeine Zeitung*-hoz, amely a közleményt szívesen közölte ugyan, de fenntartja előbbi híreit. A cáfolat így hangzik:

Magas megbízásból és az osztrák sajtótörvény 19. §-ára hivatkozva, kérem sürgősen megcáfolni lapjuk ama közleményét, amely *Stefánia főhercegnő* 6 fenségének, gróf Lónyay Elemérnének inkognitó-utazásáról szólott s a tényeknek egyáltalán nem felel meg. Ö királyi fensége most is belga királyi hercegnő, az is marad. Teljesen alaptalan a közleménynek az a része is, hogy az udvari körök élénken foglalkoztak 6 fenségének állítólagos bejelentési lapfejtőével.

— **Bíró Lajos előadása.** *Bíró* Lajos e hó 8-án, szombaton délután folytatja nagyérdemű előadását *Uj-Guineáról*. Az előadás iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a Nemzeti Múzeum tükári hivatala az összes jegyeket kiadta s így az ezután jelentkezőket kénytelen lesz elutasítani. Az előadás 5 órakor kezdődik.

— **Csernátorny Lajos síremléke.** A szabadelvű párt tagjai közül és a hírlapírók részéről többen megkoszorúzták az elhunyt Csernátorny sírját a halottak ünnepé alkalmából. A síremlék művészi reliefjét, melyen a boidogult publicista arcoképe látható, *Sz. Dárday* Olga, *Dárday* Sándor leánya mintázta az elhunyt iránt való kegyelemből díjmentesen.

— **Hat millió eltévedt a numerusok között.** A pénzügyi osztály összeállított valami programmellet arról, hogy hogyan kell elkölteni azt a maradék négy millió koronát, ami a százmillió koronás kölcsönből még a főváros rendelkezésére áll. Mintha bizony ehhez program kellene. Az az adminisztráció, amely vilámgyorsan elvert kilencvenhat milliót, nem jön zavarba, ha potom négy millió elkölteséről van szó. Mindössze annyiban nem árt tudni azt, hogy mennyi pénz áll még rendelkezésre, hogy legalább addig ne költsenek többet, míg új kölcsönt nem hajszoltak föl. Ennyiben szól a program a közgyűlésnek s tekintve, hogy sok, nagyon sok pénzről van szó, mi természetesebb, mint az, hogy ma kísült, hogy a pénzügyi ügyosztálynak programja rossz. Vagy szándékosan az — és akkor rosszhiszemű munka, vagy tévedés benne a hiba. Ebben az esetben pedig nagyon felületes, léha munka ez az írás, aminek pedig valamicske fontosságot mégis kellett volna adni, tekintettel a sok millió közpénzre, amit elszámolnak benne. A programot felülbíráló-bizottság mai ülésén tudniillik kísült, hogy hat és fél millió koronát, ami még nincs elkölve, egyszerűen kifejeztették a programból. A főszámvevő konstátálta, hogy nem kell busulinia a bizottságnak, mert tíz és fél millió korona van még a kölcsönből. A bizottság tehát szabadon állapíthatja meg a programot. A főszámvevő kijelentése nagy meglepetést és nagy zavart okozott. Hiába vitakozott *Lampi* Hugó főszámvevő és *Vasizlievits* János tanácsos, a bizottság nem tudott megállapodni, hogy négy millió van-e a kölcsönből, vagy tízmillió. Mind a két szónok a maga igazát vitatta s számokkal bizonyította. A bizottság végre is kénytelen volt abbahagyni a tárgyalást s megbízta a pénzügyi osztály vezetőjét és a főszámvevőt, hogy együtt keressék meg az eltévedt hatmilliót s szórdán tegyenek jelentést, hogy megtalálták-e. Megtalálni pedig nem lesz nehéz a pénzeceket. Ott van a summa a pénzügyi osztály tájékoztató észrevételei között. Az ügyosztály ugyanis kimutatásában, amelyben a kölcsönpénznek 1903. év végéig való fölhasználásról számol be, azokat a közmunkákat, amelyeknek végrehajtását időtlenül szükségesnek tartotta, egyszerűen a *Befejezett és folyó munkák* rovatába iktalta, noha azokat a közügyeket még meg nem szavazta. Az ügyosztály ezzel kétségtelenül túllépte a hatáskörét, mert ha a főszámvevő ki nem pattantja a számbeli differenciát, az ügyosztály megfosztotta volna a bizottságot és a közgyűlést attól a jogától, hogy az egyes hivatalok által kért közmunkák között szabadon válaszson. Előrelátható azonban az, hogy a bizottság szórdán is hiába ül össze. Ezt a vasikos tévedést odáig nem igen lehet majd megparánálni s a nélkül lehetetlen tovább tárgyalni ezt az ügyvezetett programot.

— **A győri sztrájk után.** *Győr*-ből táviratozzák, hogy a belügyminiszteri engedélytől visszavont két *Kaszkai-testvér* a waggongyár újra felvette. A gyár teljes üzemmel dolgozik és újabb sztrájkmozgalmától nem tartanak.

— **A császár fia Bonnbán.** Egy amerikai fiatal ember, aki két félévén át volt kollégája a német trónörökösnek a bonni egyetemen, nagyon érdekes intimitásokat ír a német császárról. A trónörökös tanulmányai nem amolyan játékszerűek, mint ahogy sokan gondolják. A fiatal herceg minden olyan tárgyat hallgat, amely III. Vilmosznak, a jövőbeli német császárnak hasznára lehet a császári „pályán.” A mult félévén francia irodalomtörténet, német kulturhistóriát hallgatott s szorgalmasan látogatta Litzmann tanárnak Goethéről tartott speciális kollégiumát. Mindezekon kívül szorgalmasan járt a magánjogi, régészeti és fizikai előadásokra. A trónörökös éppen olyan pontosan jelent meg az előadásokon, mint a többi hallgató, előnyben csak annyiban részesült, hogy az első padban számára fentartott hely volt. Az óra-szünetek közt szívesen és feszületlenül érintkezett tanuló-társaival s nem egyszer kért fölvilágosító magyarázatokat olyan dolgokról, melyeket előadás közben nem értett meg, viszont szívesen adott fölvilágosítást mindenkinek, aki kérdéssel fordult hozzá. Nagyon érdekes jelenet volt az, mely közté és egyik tanárja közt előadás közben lejátékozott. A trónörökös előadás közben, ahelyett, hogy jegyzett volna, föltúrta a kabátja gallérját, belefújta a tenyerébe s aztán dörzsölni kezdte a kezét. Az előadó tanár mosolyogva fordult feléje s így szólt:

— Fázik?

— Fázom.

— Fenségednek tudomására kell hoznom — folytatta a tanár, hogy a kormány csak annyi fűtő-anyagot bocsát az egyetem rendelkezésére, hogy termeljenek Celsius szerint tizenkét foknyira fűthetjük. Miltóztassék megnyugodni ebben.

A trónörökös megnyugodott s tovább jegyzett.

— **Gróf Andrássy Dénesné temetése.** Gróf Andrássy Dénesné holttestét egyelőre — végső akaratához képest — Münchenben temették el és csak később szállítják majd Krasznahorkára. Az elhunyt grófné lelküdvért a gyászmisét a krasznahorkai kegyurasági templomban Skanpül plébános, a többi kegyurasági lelkészek segédlete mellett tartotta meg nagy részvét mellett. Ott volt Hódos László íospánál az élen a járás, az egyházmegye, a rozsnói káptalan, szeminárium, a katolikus és az ágostai evangélikus egyház, a gümöri leesperesség, a püspöki zárda, a kerületi polgári iskola, a bányaispékségek, kórház, ur- és polgári kaszinó, a négyzet stb. képviselői. Megjelent továbbá a gróf Andrássy Géza betleri és szádvári uradalmi tisztikara teljes számban, a krasznahorkai kegyurasághoz tartozó egyházak és iskolák képviselői, a hitbizományi birtokok zempléni és nyitrai bérői, a szomszédos községek küldöttei. A grófné emlékeztetőre már eddig is több gyászünnepeket, istentiszteleteket, gyászmisét tartottak. A hárskúti kegyurasági templomban e hó 4-ikén, a kovácsvágásiban e hó 6-án lesz a rekviem. A gümöri ágostai evangélikus leesperességhez tartozó egyházak e hó 9-én tartják meg a gyászistentiszteleteket. Betlerben, gróf Andrássy Géza házi kápolnájában ma volt a gyászmise.

— **A miniszter és a betegsegítő-pénztárak.** A nyíregyházi kerületi betegsegítő-pénztárnak egy környére válaszul, a kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a pénztári tagoknak a testi fogyatkozsáik pótlására szolgáló gyógyászati segédesszközök, mint pl. mankó, sérvkötő, szemüveg stb. a törvény rendelkezésehez képest csak husz hétén át szolgáltatandó ki ingyen. Az eseten, ha a husz hét elteltével a szükséges gyógyászati segédesszköz hiányában a biztosítottak keresekteltségét okozó betegállapot újul előállana, az így újul bekövetkező betegségek esetében a gyógyászati segédesszközök ismét csak husz hét tartamára újul nyújtható. Egyben kijelenti a miniszter, hogy a törvény csak a táppénz elvonására ad jogot, de a kórházi ápolási költségek kifizetésének megtagadására nem.

— **A Nemzeti Múzeum jubileuma.** A Nemzeti Múzeum százéves fennállásának e hónap 26-ikán és 27-ikén tartandó jubileuma nagyban készülődnek. A múzeum igazgatósága a napokban küldi szét az ünnepségre szóló meghívókat. Az éremgyűjtemény és a gyémántár rendezésével nagy sietséggel foglalkoznak, hogy a jubileum elköszüljenek vele s átadásnak rendezésének. A jubileum mindkét napján nyitva lesznek a múzeum összes tárt délután 3 óráig.

— **Diákissaszonnyok hangversenye.** Ama ifjú hölgyek, akik a sződa-utcai gimnáziumban tettek érettségi, szövetkezőket alakítottak, amely most szegénysorsu tagjai részére nagyszabású jótékony hangversenyt rendez. A koncert november 9-én délután lesz a Terézvárosi Kaszinóban és művészi értékű műsora megérdemli az érdeklődést. Jókai Mór gyönyörű prógust írt a szegény kisasszonyokról, amelyet László Firokka bölcsészethallgató fog felolvasni. Fedák Sári, Varsányi Irén, Geyer Steff, Kiss Anthonia, Báthory Ákos, Polányi Elemér és Korán Dező nevei szerepelnek még a programon. A hangverseny iránt nagy az érdeklődés.

— **Kasszaság.** Molnár Dező, a Lukács-fürdő részvénytársaság tisztviselője, jegyet váltott özv. Politzer Betta leányával, Arannyal.

— **A dárda bronzlelet.** György Schaumburg-lippe uralkodó herceg dárda uradalmának Idahof majorjában az év nyarán egy értékes, Valerius Dalmatinus-ra vonatkozó bronztáblát leltek és az uradalom a hercegnek kiküldötte Buckeburgba. A herceg a táblát kamarái elnöke után a földmívelésügyi miniszter rendelkezésére bocsátotta, mivel személyes ismeretségben van s kérelme csupán az volt, hogy részére egy hiteles másolat készíttessék. A földmívelésügyi miniszter a hercegnek köszönetet mondott áldozatkészségéért s egyuttal meg szeptemberben értesítette, hogy a táblát egyik köztinteztetünknek jogja adományozni. Egyuttal az Orsz. Iparművészeti Múzeum utján intézkedés történt, hogy a bronztábláról hiteles másolatok készíttessenek, ezek azonban eddig még nem készültek el, mivel a vegyi eljárás hosszabb időt vesz igénybe. Amint értesülünk, a földmívelésügyi miniszter a másolatok elkészülte után az emléktábla eredetijét a Nemzeti Múzeumban helyezi el, ahol majd a közönség is megtekintheti.

— **A zágrábi statárium.** Zágrábról táviratozza tudósítónk: Nagy feltűnést keltett városzerte, hogy estefelé a falakra hirdetőnyelveket ragasztottak, amelyeken tudat adták lakosságának, hogy a bán által szeptember 3-án elrendelt ostromállapot érvényben maradt.

Mértékadó helyen beszélük, hogy az ostromállapot még nyolc napig fog tartani. Ez alatt az idő alatt ugyanis be kell fizetni a kártérítés céljából kivett 3 és fél százalékos adót. Ma teljesen kifizették a károsodottaknak a bejelentett kártérítési összegeket.

— **A konyha mecenása.** Nagyváradon, mint említettük, meghalt Bottó Ferenc 60 éves ügyvéd, akit életében mint különözt ismernek. Az öreg ur zsugori volt, aki maga ugyszólván csak száraz kenyéren és vizen élt és uszora miatt most is több ügyben volt ellene büntügyi ítéletek. Nagy feltűnést kelt végrendelete, melyet tegnap bontottak fel. Bottó Ferenc tekintélyes vagyonát, amely mintegy kétszázötvenezer koronára becsülhető, egy Nagyváradon állított iskola-hagyta, amelyben a földest elemeltetben és gyakorlatban is tanítsák. A végrendelet megoklásában emondja a boldogult, hogy mai napig a férfiak azért nem mernek megházasodni, mert a mai leányok többnyire rossz gazdasszonyok. Ezen a bajon akar ő segíteni a földiskolával. Az esetben, ha a földiskolát bármely okból nem lehetne állítani, egész vagyonát egy alapítandó menedékházra testálja. Amelyben Nagyvárad elagott polgárai találjanak otthont. Ha őket a szegénység és vénség eléri. Rokonairól is megemlékezik a végrendeletében, de rájuk csak igen keveset hagyott.

— **Halálozás.** Redlich Sámuel kereskedelmi tanácsos, a Redlich, Orenstein és Spitzer beocsini cement-unió egyik főnöke november elsején hatvanegy éves korában meghalt. Hosszabb idő óta betegeskedett s családja már minden előkészületet megtett, hogy Meránba küldje de ezt a szándékot megváltoztatta a halál. Egy munkában eltöltött nemes életnek szakadt vége az öreg ur elhunytával, aki a magyar cement-ipar terén utórré tevékenységet fejtett ki. Holnap, kedden délelőtt 10 órakor lesz a temetés az Alkotmány-utca 10. számú házból és a kerepesi-úti temetőben helyezik örök nyugalomra a megboldogultat.

— **A Darányi székelye.** Székely-Udvárhelyről írja levelezőnk ezt a megőrtörtént apróságát: Adorján Krisztina egy csiki faluban koszorút nyújtott át a miniszternek. Zabból fonták, rórsza gyümölcsével díszítették. A miniszter szépen megköszönte s azt mondta, hogy elteszi emléklül.

— **Ha majd megint erre megyen a kegyelmes ur,** tán máh bugából fonjuk tulipánul díszíthetjük a koszoruját. — mondotta a reménykedő Adorján.

— **Csaló főhadnagy.** Linzben nagy feltűnést kelt Novák Felix esete, akit a városban szélleiben ismernek. Novák Felix még nemrég Linzben volt helyőrségben, mint a tiroli 4. vadászszázalaj főhadnagya. A mult hétén kilépett a hadsereg kötelékéből, megúszult és Linz közelében, Urvaron telepedett meg. A volt főhadnagyt ma különböző családok miatt letartóztatták s átadták az országos törvényszéknek.

— **A körmondó botrány a közigazgatási bizottság előtt.** Vasvármegye közigazgatási bizottsága október 30-án tárgyalta azt a fegyelmi ügyet, melyben Farkas Iván tanár feljelentése folytán Enaute Rezső igazgató, Kóncs Sándor tanár s maga Farkas I. Zsigmond tanár és neje szerepeltek. A közigazgatási bizottság Knaute Rezső igazgatót az ellene emelt többi vád alól felmentette, a Woltitz-kávéházban való mulatásért azonban dorgálásra ítélte. Kóncs Sándor tanár, ki egy tanuló bántalmazott, szintén felmentett. Farkas I. tanár azonban száz korona pénzbüntetésre és a költségek megtérítésére ítéltetett, mert a gondnoksági elnök telhívásának nem tett eleget, mert gyűlésekre nem járt s az ifjúságot templomba nem vezette. Végül neje szintén az utóbbi két vád miatt dorgálásra ítéltetett.

— **A rovarpor jubilál.** Ami az embert kiüldözni képes a legkényelmesebben berendezett lakásból, a millió apró, a házból semmiféle retesszel ki nem zárható rovar. Undok férgek, amelyek elől elbujdosni nem lehet, amelyeknek nem elég szük semmiféle repedés ahhoz, hogy meghuzodjanak benne és a maguk félelmes, viszszaütő mivoltában elviselhetetlenné ne tegyék az életet az olyan ember számára, akivel megosztják a lakást. S az ágy... a meleg, puha fehér ágy, amiben a fáradtság nap után néhány nyugodalmas órát akar eltölteni a fáradt ember — és a mi a kinok-kinjává változik, ha belefőszkelte magát a soklábu kis fekete, vagy nagy rozsdaszínű lomha féreg, a minek a vér a mindennapi kenyere. És ez a sok utálatos féreg még ez előtt ötven esztendővel minden regula nélkül, teljes szabadságban marta az embert meg az állatot. Nem volt ellenük semmi fegyverünk. (Ma már persze igen is sok van. Nem tudja kiválasztani az ember a pazar kínálatból, hogy melyik szer az, ami öl és melyik az, a melyik életet.) Ez előtt ötven esztendővel született meg a rovarpor. Az igazi. Egy Dalmáciában élő német születésű asszony, valami Rosauer Anna, észrevette, hogy az ott tenyésző chrysanthemum virágnak egy bizonyos fajtája gyilkoló hatással van a hangyákra. Felfedezését otthon a lakásán is kipróbálta és látta, hogy mindenféle házi férget ki lehet irtani a virág porával. Az asszony magának tartotta meg felfedezésének titkát, de áldásaiban ismerőseit is részesítette és megelégedett azzal a pár garassal, amit rovarporával a szegény dalmát halászkótlól keresett. Halála előtt azonban elárulta titkát Drabach gyógyszerésznek, aki a felfedezés jövedelméből voltál fölismerve gyárilag kezdte a rovarpor előállítását és elszarvatosította vele a világot. Ekkor azonban Dél-Amerika is versenybe lépett Dalmáciával és szintén természetien kezdte azt a bizonyos chrysanthemum fajtát, a versenyben azonban Dalmácia maradt a győztes, mert nemskára kitűnt, hogy a dél-amerikai növény nem olyan hatásos. Azóta Dalmácia egyik legkeresettebb terméke ez a hasznos, gyilkos virág. Termesztik is nagyban s szép pénzt szednek össze érte.

— **Hauser ügyvéd ügylikossága.** Dr. Hauser János nagykanizsai tekintélyes ügyvéd pár héttel ezelőtt mintegy kétszáz ezer korona elsiszkasztása után megszökött. Hauser, aki mintegy 70.000 korona értékű ingatlan vagyont hagyott Nagy-Kanizsán, pár esztendő óta, amikor a felesége elhagyta, rendkívül kicsapongó életet élt. A lelei részére behajtott pénzeket rendszeren elsiszkasztotta. A minap az a hír érkezett, hogy Hauser Regensburgban, ahol a rendőrség letartóztatta, üngylikos lett. Ezt a hírt most megerősíti a Magyar Távirati Irodának egy nagykanizsai híre, amely a következők:

Dr. Hauser János szeptember 27-én este szökött meg Nagy-Kanizsáról, noha rendőri őrizet alatt állott, mert a királyi ügyesség már elrendelte letartóztatását. A nagykanizsai királyi ügyesség tudomásra jutott, hogy Hauser Hager József álnév alatt Salzburg vidékén bujdosik s hogy erre a névre Linzbe poste restante leveleket vár. A királyi ügyesség október 21-én arcképeket és pontos személyleírásokat megküldése mellett megkereste a linzi rendőrséget, hogy Hausert tartóztassa le. A linzi rendőrség azonban nem teljesítette a megkeresést, mert a posta a leveleket Regensburgból érkezett távirati utasításra oda küldötte. A királyi ügyesség erre a regensburgi rendőrigazgatóságot kereste meg Hauser letartóztatása végett. A regensburgi rendőrség Hausert, aki a postahivatalban csakugyan jelentkezett leveleiről, október 21-én délelőtt tizenegy órakor letartóztatta. A letartóztatás megtörténte és a személyazonosság megállapítása után Hauser egy őrizetlen pillanatban szörichtint vett be s pár másodperonyi vergődés után meghalt. Erről Stobalus regensburgi városi tanácsos a királyi ügyességet táviratban értesítette. Ugyanazon a napon, vagyis október 31-én a regensburgi törvényszék értesítette a nagykanizsai kir. ügyességet, hogy Hauser János halálának okát s személyazonosságát a bíróság megállapította és megkérdezte az ügyességet, hogy megengedhető-e a holttest eltemetése. Az ügyesség az engedelmegadással cilen nem tett kilógást, de kérte, hogy a holttestet fénképezze le. A család a temetésen nem képviseltette magát.

— **Az aradi nagy sikasztás.** Aradról jelentik: Az aradi népkán sikkasztó vezetőinek, Böhm Adolfnak és Konsitzkynek ügyvédei a letartóztatás ellen felebbezték. A vádlancos tegnap összeült és jóváhagyta a két vád ott előzetes letartóztatását, mert rendes keresetörrelésük nincs és így szökéstől lehet tartani. Az ügyvédek a kir. táblához felebbezték. Konsitzky tagadja, hogy Böhmől a hallgatásért pénzt kapott volna, viszont Böhm írásztalában titkos jegyzőket találtak, amelyekben Böhm felírta a Konsitzky-nak adott összegeket.

— **Egy százados balesete.** A Vörösvári-út 46. számú vendéglőben tegnap este hirtelen rosszul lett és összeesett egy öreg ur. A menők valahogy magához térítették, de az illető csak annyit tudott mondani, hogy Jumbell százados s aztán ismét elvesztette eszméletét. A menők a szerencsétlent — akit szélhűdés ért — a Margit-kórházba vitték.

— **Hatszáz fiatal ember jövődjö.** Ma járt le a tudományegyetemen a tandíjügyekben való felelősség határideje. Az idén ismét nagy szigorúsággal jártak el a tandíjengedezést folyamodó egyetemi hallgatókkal szemben az egyes karok, úgy, hogy mintegy hatszáz felelősség-érkezett be az egyetem rektorához az egyes karok határozatai ellen. A kari határozatok ellen annyira el van keseredve az ifjuság, hogy ma délután gyűlést tartottak és elhatározták, hogy nagyobb szabású mozgalmat indítanak és ügyük érdekében küldöttséget menesztenek a rektorhoz, kérve a tandíjkérvények kedvező elintézését.

— **Marcel Prévost megnősült.** A női lélek szellemes rajzolója, Marcel Prévost, mint Párisból táviratozók, elvette gróf du Chastel özvegyét, akivel már régen jegyben járt. Az esküvő szűk baráti körben folyt le, de Párisban érhető feltűnést kelt, ahol a kiváló író a társaság és a hölgyvilág legnépszerűbb kedvelői közé tartozik. Felesége igen gazdag, az övé a dél-franciaországi La Roche-kastély is, ahol a híres regényíró az év egy részét szokta töltetni.

— **Huszonöt év. Miskolczi táviratozók:** Dr. Kovács Gábor negyedszázados tanári jubileumát szombaton ünnepelték meg. A tanári kar kezdeményezésére az intézet fenntartó testülete, a volt és jelenlegi tanítványok egyforma szeretettel siettek az ünnepelt üdvözölni. Az üdvözlők sorában legelső volt Kun Bertalan püspök, aki megható szavakkal emlékezett meg az igazgató huszonöt éves buzgó munkásságáról. Utána az igazgatótanács elnöke, Patáky Sándor továbbá tanártársai nevében Szabó Barna, volt tanítványai nevében Szűcs Sándor városi mérnök és az egész tanulóifjuság nevében Lengyel István VIII. osztálybeli tanuló üdvözölte az ünnepelt. Jelenlegi és volt tanítványai egy, a nevét viselő alapítvánnyal is megörökítik a szép nap emlékét. 500 koronát gyűjtöttek össze és adták át szeretett igazgatójuknak, aki az összeget 1000 koronára kiegészítve, az iskolában tanuló szegény tanulóknak segélyezésére ösztöndíj-alapítványul letette. Az ünnepély után testületek és megafonok üdvözölték a derék tanárt a táviratban és levélben is sokan küldöttek üdvözlőket.

— **A párisi muzsikusok sztrájkja.** Párisban hiány van muzsika dolgában. A zenészek, akárcsak valami kikötő-munkások kimondták a sztrájkot és egész komolyan állanak is a szavuknak. Bohémek tudniillik mindaddig, amíg az evés kérdéseire nem kerül a sor s a gyomor dolga minden emberben egyformán követelő. Zsákot se lehet hordani türes basszal, de a kotta is összeint az ember szeméi előtt, ha nincs rendben a diner és a déjeuner dolga. — Ez a sztrájknak az oka s elég komoly ok. A zenészeket foglalkoztató dalosarnokok meg tánchelyiségek, mutatványos-csarnokok direktorai azt mondják, hogy elég jó a fizetség azért a művészetért, amit kapnak. Száz franknál kevesebbet a leggyöngyöbb muzsikus se keres és abból meg lehet élni — olyan nyomorúságosan, amilyen nyomorúságos a művészete annak, kik így fizetnek. Különbben valószínűleg meg is szűnik nemcsak a sztrájk. De nem azért, mintha a zenészek volna békülékenyek, hanem mert Páris nem tud megélni muzsika nélkül. A nagyobb dalosarnokok és zenés kávéházak tulajdonosai már teljesítették a föltételeket s a helyiségekben a zenekarok tegnap este már az új tarifá szerint játszottak; hat frank a szólóistáknak, öt frank az első és négy frank a második hegedűsnek. Sok mulatóhelyen zongora pótolja a zenekart. Eredetibb s a helyi szellemnek megfelelően oldotta meg a kérdést a *Moulin-Rouge*, ahol egy óriási kintorna hangjainál keringenek most a táncoló párok. Modernebb és elmés megoldást talált a *Palais de Glace*, amelyben most egy fonográf működik. A mozgalom élén *Charentier*, a nálunk is ismert *Lujza* szerencsés szerzője áll. Ő neki ugyan semmi oka sincs az elégedetlenségre, de a nép köréből emelkedvén magasra, megőrizte szimpátiáját régi pártisai iránt, akikkel annyit szalutált a montmartrei csapszékben s akiknek révén most bizonyára szárnyra veszi a népszerűség a nagybíró komponistát. Charentier személyes érdekeit különben nem érinti a muzsikus-sztrájk, mert a nagy opera, a komikus opera és a szimfónikus hangversenyek, ahol az ő művei előadásra kerülnek, nagyobb honoráriumot fizetnek alkalmazottaiknak, mint amennyit a sztrájkolók szindikátusa kíván. Sarah Bernhardt is jobban fizeti zenészeit, mint a többi igazgatók s így az ő színházában sincs sztrájk.

— **Megőfolt szikasztás.** Az *Első Magyar Általános Bútorító Társaság* igazgatósága kolozsvári, budapesti és bécsi újságoknak egy kolozsvári bizottsági-hivatalban történt sikkasztásról szóló hírével azembelen kijelenti, hogy e hír e társaságnak egyetlen hivatalára, tisztviselőjére és semmire sem vonatkozik.

— **Politika a temetőben.** Egy lemergi telegram jelenti, hogy a lengyel diákok tegnap kivonultak a temetőbe, ahol a szabadsághősök sírjainál hazafias beszédekent mondtak és nemzeti dalokat énekeltek. Utközben a rutének tüntettek a lengyelek ellen, akiknek énekét lehurrogták. A tüntetés később ámséltódott s a rendőrség állította helyre a rendet.

— **Meglopott kősség.** A főkapitányságot táviratilag értesítették, hogy Uri postmegyei községben betörők jártak. A múlt éjszaka a község ház tanács-termének ablakát betörték, a vassróst kifeszítették és a szekrényt feltörve, 2218 koronát loptak el belőle. Az ellopott pénz a község egyházi pénze volt. Valószínű, hogy notorius betörők dolgoztak a községben s ezért a fővárosi rendőrség is nyomozza őket.

— **Katasztrófa egy templomban.** Borzalmas katasztrófáról ad hírt egy brémai távirat. Veeselo holland batárszéli városkában ma istentisztelet alatt bedől a templom s másfél száz ájtatos embert temetett maga alá. Eddigél 10 halottat és 52 súlyosan sebesültet ástak ki a romok alól.

— **Elfogott betörők.** Győről táviratozzák, hogy az ottani rendőrség elfogta Sturm Albert budapesti ügynököt és Botlik József budapesti mészárosot, akik egy harmadik társukkal szombaton beltréke Csernő Lajos századosnál, Schubert főhadnagynál és Stein Bernát ékszerész lakásán. Az utóbbiól nagymennyiségű ezüst- és aranyeműt és 70 korona készpénzt vittek el. A harmadik cinkos az ékszerekkel elmenekült. Sturm régebben tisztiszovala volt Schubertnél és az elvitt tárgyak közt van a főhadnagy kezettája is, melyben régebben az ezred pénzét tartotta, most azonban csak írományok voltak benne. — Gáspár Lajost, a hírdet magyar betörőt a kassai ügyészséghez érkezett távirat szerint Hannoverben letartóztatták. Alig van nagyobb magyar város, ahol Gáspár ne szerepelt volna, amennyiben Budapest, Kassa, Szeged, Debrecen, Nagyvárad, Pozsony, Pécs és Miskolc városok után Arad volt utolsó állomása. Itt ez évi januárban a nevezetes Kintzig-féle betöréses-lopást követte el, mely alkalommal mintegy 250.000 korona értékű értékpapírt vitt magával. Ezután azonban elhagyta a szerencsét, mert Gáspárt Budapestben letartóztatták s a kassai fogházba szállították. Innen a legszigorubb ellenőrzés dacára február 21-én vakmerő módon megszökött. A megindított nyomozás mindez ideig sikertelen maradt, míg végre a hannoveri rendőrségnek sikerült a nagystílű betörőt egy ottani kurtakocsmában elogni. Gáspárt újból Kassára fogják szállítani.

— **Örült anyagylkos.** Grácól jelentik, hogy Eggenberg községben tegnap borzalmas anyagylkos-ság történt. Glauber Teréz szállodatulajdonos, egy 56 éves asszony legyilkolta 30 éves, Hermann nevű fia. A fiatalember székessége követeztében megörlti. Anyja, akinek Grácban is háza van, nem adta intézetbe, hanem otthon ápolgatta két ápolóval. Tegnap délután az egyik ápoló elment, a másikat pedig maga az asszony elküldte valamért a szatécshoz. Mikor az ápoló hazatért, a pincében az asszony szétronsolt holttestére akadt. Mellette fektült egy 12 kilós vasrud. A gyilkos fia a szobájában ült. elégedetten vigyorgott és vidáman csapkodta térdét. Az örület még tegnap este elvitték az országos elmekórházba.

— **Rablógyilkosság Párisban.** Páris bűnkronikájának újabb szenzációja van. Tegnap óta, mikor elterjedt a híre, hogy Mercier vezérkari kapitány fiatal özvegyét meggyilkolta a fálták Páris mellett fekvő villája közelében. A fiatal asszony holtestét reggel hat óraker lelték meg az országúton. Nyakára szorított zsebkendőjével föltörték meg. A vizsgálat megállapította, hogy Mercierrel megöltötték és kirabolták s alapos a gyaun, hogy a gyilkos tettet az ötödik ezred valamelyik katonája hajtotta végre.

— **Beszapott rabbielöl.** Furfangos szélhámos csapa b. tegnap Glück József rabbielöl. A Kerespi-úton egy gyűrűt mutatott neki és kérte, hogy adjon rá 20 korona kölcsönt. A siralmas panaszkodásra a rabbielölit megzavarta az embert és adott 20 koronát söt biztosított a zálogba adott gyűrűért a tula óráját és egy gyűrűt is odaadta az ismeretlennek. Glück csak később vette észre, hogy az arany-nak mondot gyűrű rész a benne levő kő pedig üveg. Megette a följelentést a rendőrségen, mely a szélhámost nyomozza.

— **Megszökött mérnök.** Bécsből jelentik, hogy Bauer Kurt mérnök, egy odavalló technikai iroda tulajdonosa megszökött, miután alkalmazottjának 50.000 koronányi kaucióját elisikkasztotta. Kijött, hogy Bauer hamisított takarékpénztári könyveket mutatott fel alkalmazottjainak a kauciókról. A sikkasztó mérnököt keresik.

— **A Stollwerek-féle osokoládé-gyár.** Abban a mértékben, ahogy az ujkori tudomány a cacao és a belőle előállított osokoládé megbeszüelhetlen előnyeit megállapította, minden kulturálamban rendkívül módon emelkedett annak fogyasztása. Ez azonban főleg azóta mondható, amióta igen szellemes gépek és komplikált készülékek feltalálása folytán az a termék tökéletesen minden vegyülettől mentesen és az egészségügy követelmények legmagasabb fokán állítható elő. Ez irányban azonban a Stollwerek-Tesiverek os. és kir. világhírű osokoládé-gyárosaok Pozsonyban, Kölnben, Newyorkban és Berinben azok, akik a legtekintélyesebb nyújtják és a gyártmányaik tisztaságára irányuló berendezéseikben az illetésség legmagasabb fokát érték el termékeik számára. Ez az oka a Stollwerek-féle gyárak óriási jelentőségének, amelyek ma már 2500-nál több munkást foglalkoztatnak.

— **Egy őrlát szökése.** Nagy Kálmán tőszegi tanítót, aki már régebbi idő óta elmebeteg, a községs-beli lelkész felhozta Budapestre, hogy itt elhelyezze valamelyik elmegyógyintézetben. A szerencsétlen ember ma az Üllői-úton megszökött kísérőjétől s mind-egyeddig nem akadtak a nyomára. A rendőrség keresi.

— **Megvadult lovak.** Izgalmas jelenet volt ma reggel a külső Soroksári-úton. Stoszman Lőrino 46 éves bálványosi földmívelés két borjut hozott a fővárosba, hogy azokat eladja. Amint a Duna mellett haladt, lovai megvadultak s vágatva nekimentek az utszéli kőnek. A kocsi felborult és Stoszman messze kiesett belőle. Súlyosan megsebesülve vitték a Szent István-kórházba.

— **Életmentak.** Butzer Győző 23 éves joghallgató ma délután Üllői-ut 10. számú lakásán homlokon lötte magát. A sebészeti klinikára vitték. — Seidl Ignác 22 éves kereskedőség az Akácia-utca 2. számú házban szublimát oldatot ivott. A lakásán apólják.

— **Az Uránia-sorsjáték** húzása alkalmával ki-sorsolt nyeregménytárgyakért oly szórványosan jelentkeznek a nyerek, hogy az Uránia-egyesület ismételen közhírré teszi, hogy nyeregményjegyek az Uránia-sorsjegy-íróddban (Kerepesi-ut) kapható s ugyanott a nyerő sorsjegy átadása mellett a nyeregmény e hó 15-éig naponta délelőtt 9 és 12 óra, délután 3 és 7 óra közt átvethető.

(x) **Csusz és községny ellen** hatásban felülmutatallan a Zoltán-féle kendős. Úvegje 2 korona Zoltán gyógyszertárban, Budapest, V. Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Osztálysorsjáték.** A legtöbb főnyeregmény osztálysorsjegyeken eddig bebizonyíthatólag a *Nemzeti Pénzügyi Részvétel-társaságnál*, Budapest (Gizella-tér 1. Haas-palota) nyerték. A nevezett intézet, ahol a nyeregményeket bármily összegben lejárát előtt is jutalekmentesen kifizetik, mint a legmegbízhatóbb beszerzési forrást ajánlhatjuk az osztálysorsjegyet vásárló közönségnek.

(x) **A Szt.-Lukácsfürdő** október havi fürdővendégeinek névsorából iöemlittük a következőket: *Dávid J. Benvenisti* Craiovából, *Helena Mihailescu* Bukarestből, *Mileva Panaovics* és neje Brailából, dr. *Adolf Nobl* haditengerészeti orvos Pólából, *Carl Baummann* Solingenből, *Constantin Passat* Murgeniából, *Erich von Bronner* Düsseldorfból, dr. *Erdő-Ilés* Károly és neje Budapestről, *Klimó Mihály* Liptó-Szent-Iványról, *Stritch József* honvédszázados Panosaváról, *Fáy* Akos cs. és kir. kamarás Galgagyörkörl, dr. *Berkes* Sándor és családja kórházi igazgató B.-Gyuláról és még számos külföldi és magyarországi előkelőség, kik e kiváló budai gyógyúrdóban a téli kúrát használják.

Tűz a Nemzeti Szalonban.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, november 3.

Nagyértékű műkines eseti ma este főleg ember vigyázatlansága folytán áldozatul a pusztító elemnek. A Nemzeti Szalon Kossuth Lajos-utcai helyiségében most készült a Pál László-féle kiállítás, amelyre a korán elhunyt, kiváló fiatal magyar festőművész hátrahagyott munkáit nagy fáradság és anyagi áldozat árán hordták össze, hogy bemutassák a magyar közönségnek. Pál László művei részint külföldi gyűjteményekben, részint pedig magános festőművészek birtokában voltak s a közoktatási miniszter megbízásából dr. *László Béla* járta be a nyáron a képek tulajdonosait, hogy engedjék át a nagyértékű műveket a Nemzeti Szalonnak egy rendezendő Pál László-kiállításra. A drága képek — mintegy hatvan darab — most érkeztek meg a napokban s tegnap kezdtek meg a november 9-én megnyitandó kiállítás rendezését. Nagy szerencse a szerencsétlenségben, hogy a tűz a rendezkedés kezdetén ütött ki, mert így a képek legnagyobb részét meg lehetett menteni; bár így is nagy a kár. *Nagy Pál-féle kép ugyanis teljesen elégett*, három kisebb mértékben megromogódott.

Ma este egy negyed hét óra tájban pusztított a tűz a Szalon helyiségeiben. A Kossuth Lajos-utca 9-ik szám alatt lévő Cziráky-féle palota első emeletén vannak a Nemzeti Szalon helyiségei. A két nagy utcai teremben dolgoztak ma egész nap a munkások, akik még csak főként a termék disztízelési voltak elfoglalva. A tűz és zöld nyers vászonból álló drapériákat rakták föl. Tíz munkás dolgozott a disztízesen, *Veszely József*, a Schmödi-féle kárpitos-szám művezetőjének felügyelete alatt. A második számú teremben már fel volt rakva a disztíse és Pálnak kilenc képe is el volt helyezve. A képek közül hat a falakra volt aggalva, három pedig a terem közepén lévő paravánon függött. *Veszely József* az első és második terem közötti lévő falon, az első terem ajtaja fölött dolgozott, egy létrára állva. Sötét volt már a termekben s társai figyelmeztetése dacára is gyertyával a kezében dolgozott oda-üzt Veszely, hogy a drapériát a villamos vezetékek bekapcsolója részére kivágja. A gyertya lángjától

egyszerre csak tüzet fogott az ajtó felett levő drapéria. Veszely elvesztette a fejét a tűz láttára, leugrott a létráról s bekiallított a második teremben levő munkásoknak:

— Tűz van, meneküljétek!

Ebben a pillanatban már égett a belső teremnek egész díszítése. A láng ugyanis a nyitott ajtón át csapott a második számú terembe s egy pillanat alatt égett az egész terem díszítése. A legnagyobb baj az volt, hogy a munkások elvesztették a fejüket s valamennyien kiszaladtak a belső teremből, holott a képeket még egy kis higgadság mellett megmenthették volna. Az egyik munkás a szolgáért szaladt, a másik a házmesterért, a harmadik a tűzörséget értesítette a veszedelméről; a többiek pedig az első teremben levő képek mentéséhez láttak s ezeket csakugyan sikerült is nekik biztonságba helyezni.

A tűzoltóság hamarosan ott termelt a veszedelemnél s két oldalról támadta meg a helyiségeket; az utcáról és a belső bejárat felől. Kivülről létrákat támasztottak a falnak, bezúzták a hatalmas üvegablakat és az ablakokon át bocsátották be a hatalmas vízsugarakat. Az egész tűz alig tartott egy negyedóra hosszáig, de így is nagy pusztítást vitt végbe. A rendőrség részéről Diener Akos kapitány jelt meg a veszedelemnél s a termekbe, ahol a Paál László-féle képeken kívül még több magyar művésznek értékes képei voltak az előző kiállítás idejéről, senkit se bocsátott be a tüzőltókön kívül, nehogy a nagy zűrzavarban valamelyik értékes kép elkalodjék.

A Nemzeti Szalon részéről elsőnek Déry Béla festőművész, a Szalon választmányi tagja ért a tüzhöz. Eppen a Szalon helyiségeibe indult, hogy a Paál-féle képekből motívumokat keresse a kiállítás plakátjaihoz, amelyeknek elkészítésével volt megbízva. Még javában pusztított a tűz, amikor ő odaért s elborzadva látta, hogy odabent az értékes képek között milyen pusztítást vitt végbe a romboló elem. Ő értesítette a dologról Vési József országgyűlési képviselőt, a Szalon alelnökét aki szintén hamarosan ott termelt. Ekkorra már ott voltak Bruck Miksa, Szemes Fülöp és Magyar (Mannheimer) Gusztáv festőművészek is, szintén választmányi tagjai a Szallonnak és szemlélőre indultak a két nagy teremben, amely tele volt sárral és vízzel, hogy a kár nagyságát hozzávetőleg konstatahassák.

A belső, második terem nyújtott különösen szomorú látványt. A terem előreszékének díszítése teljesen elégett, piszkos csafatokban lógott le a falakról és a mennyezetről. A terem közepén állott két paraván, rajta egy pár darab égett ronggyal, ezek maradtak csak meg a nagytehetségű festő három szép képéből. Ennek a három képnek — amelyek közül egy nagy kép egy parkrésztet ábrázolt, a két kisebb pedig tájkép volt — a rájája is teljesen elégett. A terem belső falán négy kép volt lelakasztva. Ezekből három annyira megsérült a tűzben, hogy aligha segít majd rajtuk a restaurálás. Legnagyobb mértékben megsérült egy erdőrésztet ábrázoló kép, előtérben tehenekkel, egy nyírtás erdőrésztet és egy fűzesrésztet ábrázoló kép. A két kép, amely az ablakok közelében volt felülgesszítve, csekélyebb részben sérült meg, bár ezekben is sok kárt tett a tűst és a láng, amennyiben a festés valamennyi képet felhagyagossodott. Az első teremben levő képekben nem sok kár esett. Alig egy-kettőnek sérült meg a vászna vagy a rájája, amint az emberek a tűz elől kihördték.

A Nemzeti Szalon vezetősége nagyon meg volt dűbbenve, amíg meg nem érkezett a veszedelemhez Ernst Lajos igazgató. Senki sem tudta ugyanis teljes bizonyossággal, hogy a nagyértékű képek biztosítva voltak-e, vagy nem. Az igazgató azután megnyugtatót mindenkit, hogy a Paál-féle kiállítás képei biztosítva voltak a szállítás alatt is s amint megérkeztek, itthon szintén biztosította 100.000 korona erejéig. A képekben esett kár körülbelül 60—70.000 koronára rug, ami megtérül a biztosítás által. Az elégett legnagyobb kép értéke körülbelül 16.000 korona, a kisebbek értéke pedig 6—8000 korona között változik.

A tűz pusztítását óriási embertömeg nézte végig a Kossuth Lajos-utcából, amelynek korzó-publikuma mind a Szalon helyisége elé gyülekezett, amint híre terjedt, a képmorból tűzvesznek. Olyan tolongás támadt, hogy a téparancsnokság épületéből elősietett katonáknak s a kivonult rendőrségnek kordont kellett vonni az épület előtt, úgy hogy a közlekedés egy időre megakadt. Még este nyolc óra tájban is temérdek ember nézte a tüzőltókat, akik jó ideig ott maradtak, őrizve a tűz esetleges kiujlásától a Szalon helyiségeit.

Diener Akos rendőrkapitány a Szalon helyiségeiben dolgozó összes munkásokat bevitette a főkápitányságra s kihallgatta a tűz keletkezésének okára vonatkozólag. A főkápitányságon maga Veszely József is bevallotta, hogy égd gyertyával dolgozott a drapériák alatt s így támadt a tűz. Ugyanigy vallottak a

többi munkások is s a rendőrkapitány Veszely Józsefet e vallomások alapján letartóztatta.

A tűzvizsgálatot a hatóságok részéről holnap tartják meg s a Szalon vezetősége is holnap fog tüst tartani a tűzveszedelem ügyében.

A Nemzeti Szalon igazgatósgától kaptuk a késő éjjeli órákban a következő kommunikációt:

A Nemzeti Szallonban a villamos szerelő vizgázatlansága folytán tűz ütött ki. Az előkészületben levő Paál-kiállítás egyes darabjai a mentési munkálatok folytán megsérültek, három elégett, három kisebb jelentéktelen sérülést szenvedett. Minthogy a termekben több kép nem volt, a kiállítás többi anyaga teljesen sértetlen. A képek biztosítva vannak, ugyancsak a Szalon be rendezése is. A kiállítás megnyitása, ezáltal egyhetti késést szenved.

Primadonnák a börtönben.

— Jelenet. —

(Ádból az alkalomból, hogy egy bácsi tenoristát szerződésességgel miatt börtönbe csuktak és hogy ugyancsak Bécsben egy primadonnát is megfenyegettek ezzel a büntetéssel.)

Az igazgató: Tehát nagysád úgy gondolja...

A primadonna: Hogy a darabon másképp segíteni nem lehet. Az Achilles bácsi című operett rutul megbukik, ha nem sikerül körülötte egy kis botrányt csinálnunk.

Az igazgató: Egy kis rendőri betiltás nem volna elég?

A primadonna: Bizony nem. A régi jó időkben, ha a rendőrség betiltással fenyegetett egy darabot, a közönség csak úgy dűlt a színházba.

Az igazgató: Es most...

A primadonna: Most már ott tartunk, hogy az ilyen betiltásra tényleg nem jön el a publikum.

Az igazgató: Talán a lovakat kifogatni?

A primadonna: Öregem, hol van még maga? Az már tíz év előtt se használt! Tavaly Bikity-Tűskőn egy premiere után a szingizgató nyilvánosan kiitta az automobillomból a benzint és még ez se használt.

Az igazgató: Tehát nincs más hátra...

A primadonna: Mint dutyiba menni. Ön irassa ki az újságokba, hogy én megszegtem a szerződésemet.

Az igazgató: Es?

A primadonna: Es jelentsem fel a törvényszék-nél, eszközölje ki, hogy bezárjanak.

Az igazgató: Es?

A primadonna: Es akkor én fölveszem a legújabb toalettem és nagy néptömegetől kísértelve egy keringő hangjai mellett bevonulok a börtönbe. On a színpadot minden nap ezzel kezdi: X. Y... kisasszony börtönbüntetése miatt ma..." stb.

Az igazgató: Es?

A primadonna: Es amikor én kiszabadulok a börtönből s először föllepek, a publikum öröngeni fog a lelkesedéstől!

Az igazgató: Ez már beszéd.

A primadonna: Es ezt addig csináljuk, amíg bírjuk. Es a végén majd magat zárják be csalásért. De addigra már az Achilles bácsi örült sikert aratott..

— 0. —

Mulató-vész.

A párisi zenészek még mindig sztrájkolnak s e miatt számos mulatóhelyiségben nincs előadás.

Cello, tuba, kürt és tympán,
Miktől megrezdül tülcimpám,
Primhegedű, dob és hária,
Nem reszket meg, mint a nyárfa,
Mit a szellő ingat, ringat,
Sajnáljuk meg faintak!

Mert ha a sztrájk általános,
Csukva lesz majd az a számos
Tingli-tangli, Rémi, Tatra,
Hol tanyáz a bátrak bátra,
Egyetemi ifjuság,
S voltak méla végű tusák.

Gondolni rá is siralmas,
Hogy nem zeng dal már, — tilalmas,
S tengerszemű excentrikok,
Nem dalolják azt, mi titok,
Szendén tisztá lányok előtt, —
O, hogy nélkülözünk kell őt.

Mert a művész, rekedt hangu,
Másodrangú, hatodrangú,
Oly kellék volt, mely szükséges,
Akkor bájos, akkor édes,
Hogyha vége már a dalnak,
Es a brettin nem szavalnak.

Miért sztrájkolsz, vidám zenész?

Rossz a dolog? Oda se nézz —

Lám, ha legyullad a villam,

Az excentrik szeme csillan,

Rád is szórja néha báját

Csak fizesd a vacsoráját.

— 21. —

FŐVÁROS

(*) Az adó. A székesfőváros adó-főpénztára ma teszi közre jelentését az október hónapban történt adóbefizetésekről. E szerint állami adóban, hadmenetességi díjban, késedelemi kamatokban 685,907 korona 46 fillér olt ke; községi adópótlékban, házberkrajcárban stb. 287,638 korona; utadóban 13,298 korona; kereskedelmi és iparkamarai illetékben 5267 korona; boteigapóisai pótdadóban 26,242 korona. Összesen 1,018,413 korona. Az összes kerületi pénztáraknál az 1902. évi január hónap elsőjéti október hónap végéig befizettek 28,896,529 koronát, míg az 1901. évnék ugyanebben az időszakában 29,211,715 koronát s így ez idén az eredmény 315,135 koronával kevesebb.

(*) A jövő évi kiadások szükséglete. A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délelőtt kezdte volna meg a tárgyalást a jövő évi kiadásbeli szükségleteknek, minthogy azonban a vonatkozó kimutatásban, amely a bizottság rendelkezésére állott, nem volt elegendő világosan feltüntetve, hogy mely összegek állnak meg rendelkezésre a 100 millió koronás kölcsönből, a tárgyalást elnapolták szerdán délelőtt 11 órára. Ekkorra a számvédség elkészíti a pontos és könnyen áttekinthető kimutatást.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Nemzeti Színház. A hosszabb idő óta pihentetett Iskarióth került ma színrre, Váradi Antal első és ma is legnépszerűbb bibliai drámája. Ide s tova három évtizede, hogy ez a szomorujáték a Nemzeti Színház műsorán van és kisebb-nagyobb íőbeszakításokkal meg-megjelen a nemzeti színpadon. Erdekessége abban rejlik, hogy a látható Iskarióth mellett ennek a darabnak a láthatatlan hőse maga Jézus Krisztus. A megváltás körül foly a cselekvény, mindenki róla beszél, aki az új idők jövetelét jelenti, apostolait színről-színre látjuk és végül hozsanna birteti az „eszmé feltámadását.“ A láthatatlan hős nimbuszából valami rejtélyes fény sugárzik be a színpadra. Ez a rejtelmesség vonz. Es a szerző fiatal heve árad a szép, patetikus dikcióban, ami szintén hatást tesz a hallgató szívére. A mai szereposztásban Bakó játszotta Iskarióthot és Fáy Szeréna Mária Magdolnát. Az apostolok közül magasan kiemelkedett Ujházi erős egyénisége és Mihályfi poetikus lágyasága János apostol szerepében. A nagy tanács zajos gyűlést élénken, hatatosan rendezte az új igazgatóság és szép hangulat volt az utolsó felvonásban is. (4. e).

** Az Operaházban, holnap, kedden bérletfolyamban (évi bérlet 120. sz. havi bérlet 2. sz.) Lohengr kerül színrre a következő szereposztással: Elsa — W. Krammer T. Ortrud — Dörsny. Lohengrin — Bochnicek, a király — Ney D., Telramund — Beck, a hűrdető — Várdy. A négy lovatot Dainoki, Kiss, Ney B. és Kornai adja.

** A Magyar Színház bemutatója. A Magyar Színházban holnap, kedden este lesz a bemutatója Pierre Feber Balkézról (Main gauche) című darabjának. A 3 felvonásos bohóság szereposztása a következő: Simon Lavardé — Ráthonyi Akos, Colesto a felesége — Horváth Paula, Bridier — Boross Endre, Bridienné — Sziklayné, Féverollesné — Tomcsányi Rusi, Garrigue — Deli Lajos, Ribonis — Faragó Ödön, Francis — Jednyi Dezső.

** Niobe. Ma délelőtt tartották meg a Népszínház e heti újdonságának: Pásztor Árpád és Stoll Károly Niobe című énekes játékaának első főpróbáját, teljes világitással és az új díszletekkel. Poetikus látvány lesz az ébredő szobor-csoportozat, központján Küry Klárával, kinek öltözékei is meglepetést fognak kelteni, különösen a harmadik felvonásban, ahol Kovács Mihálylyal egy tréfás duett keretében Ötször öltözik át. Az új darabban mutatkozik be Ledofsky Gizella is, mint a színház szerződtetett művésznője. Az újdonság szereposztása a következő: Niobe — Küry Klára, Dunn Péter — Kovács Mihály, Dunné — Siposné; Hetty — Ledofsky Gizella; Harry — Szirmai; Miss Milton — Déry Margit. A zenekart a bemutató előadásán a Niobe zeneszerzője, Stoll Károly fogja dirigálni.

** Blaha Lujza a Nemzeti Színházban. Blaha Lujza, mint a Nemzeti Színház rendes tagja, november 10-én lép föl először Sargitagi Ede és Balázs Sándor, népszínművében A sztrájkban, melyből már megkezdődtek a próbák.

** Vendég szereplés. A Városligeti Színkörben vasárnap délután Szekula Cecilia, a Színész-Akadémia vezétt növendéke vendég szerepelt Csiky: Nőgyamodjának Mártia szerepében. A fiatal vendég mély érzéssel és nagy intelligenciával játszotta a szerepet.

amely ugyszólván próbaköve a magyar vígjátéki szendék talentumának. Szép és átgondolt alakításával jelentős sikert aratott s a közönség meleg elismerésben részesítette.

A Nemzeti Színház bemutatója. A *Nemzeti Színház* e heti ujdonsága José Echegaray 3 felvonásos drámája, a *Haldós csónak* pénteken, e hónap 7-én kerül bemutatásra Huszár Vilmos fordításában. A szerepek kiosztása a következők:

Augustino — Mária Emilia, Donna Mercedes — Helveci Laura, Pura — Szacovayné, Jues — T. Vízvári Mariska, Julia — Munkácsy Mariska, Raimundo — Mihályfi, Genaro — Horváth, Orellana — Deszö, Rodrigo — Ivánfi, Penna Negra tábornok — Gál.

Katona József emlékezete. A *Nemzeti Színház*, mint minden évben, az idén is megünnepli Katona József születésének évfordulóját, november 11-dikét azzal, hogy e napon a *Bánk-bánt* adja elő, mely alkalmára teljesen új korhű díszletek és jelmezek készülték.

A Vigaszínház bemutatója. A *Vigaszínházban* szombaton, e hónap 8-ikán, kerül bemutatásra Pierre Vebernek *Loute* című bohóza, mely egyik legzajosabb sikerű darabja volt a tavalyi párisi színházi évnak. A *Loute* szereposztása a következő lesz:

Dupont — Göth, Castillon — Hegedüs, Francolin — Tanay, Baburon — Szerényi, Bru — Vendre, Loute — Varsányi Irén, Des Echanguetné — Hunyadi Margit, Renée, a leánya — Négrádi Jolán, Brune — Makrócsné, Chevrelné — R. Kostagni Irén, Petitboisné — Erdei Berta, Marchaisonné — Nikó Lina, Antoine — Bárdi, Julie — Kész Róza, Francis — Kassay, Marie — Bárdi Róza, Bézu — Győző, Rendör — Dayka.

Videki színház. A kecskeméti színházban Kövessy Albert társulat, lokozódó érdekében mellett tartja előadását. Az igazgató rögtön a budapesti bemutató után hozza színpadra a fővárosi színházok ujdonságait, így legutóbb *A föld* is minden vidéki színházban megkezdte előadását. A társulat legújabb tagjai: Sárosy Paula, Makó Andrási, Váradi Jolán, Károlyiné, Mátyás Aranka, Polgár Károly, Benedek Gyula, Kozma István, Ercsözky S. Latabár Árpád. November 11-én, Katona József halálának évfordulóján ünnepi előadással *Bánk-bánt* kerül színpadra. A városi művészek vendégléleptével. A repertoár egyébként változatlan és nívós.

TUDOMÁNY, IRODALOM

Az Akadémiáról. A Magyar Tudományos Akadémia ebben az évben mindössze hét ülést tart. E hó 10-én a második, 17-én a harmadik osztály tart ülést. E hó 24-én összes ülés lesz, amelyen jelentést tesznek a Kőcán-pályázat eredményéről. A jövő hónapban 1-én, 9-én és 15-én az osztályok üléseznek, s a záró összes ülést 22-én tartják meg.

Beöthy Ákos felolvasása. Beöthy Ákos országgyűlési képviselő november 10-én az Akadémián az 1848-as törvényhozási mű jellemzése címen felolvasást fog tartani. Munkájának II. része, illetve a II. rész első kötete most jelenik meg. A második kötet, mely folytatása a II. résznek, fogja tartalmazni a végső részében azt, ami most felolvasásra kerül. Ez a kötet a jövő évre kerül nyomtatás alá és bezárólag 1848-ig tárgyalja a magyar történelmi politikai vonatkozásait. A most megjelent és székküldés alatt álló I. kötet a II. résznek egymagában is és méltó munkája a Beöthy Ákos értékes és független egyéniségének.

Japán tudós felolvasása. A Magyar Tudományos Akadémia nyelvtudományi osztályának mai ülésén Xunso Ignác levelező tag a körünkben időző japán tudósnak, *Shiratorinak* tudományos működését ismertette. *Shiratori* főleg azért jött hazánkba, hogy áttanulmányozza őstörténeti és nyelvészeti irodalmunkat és hogy megtalálja azt az összekötő kapcsolatot, mely az ő tanulmányait a magyar őstörténeti kutatásokkal összeköti. A felolvasó főleg azt a tanulmányt ismertette, mely a kínai forrásokból kimutatható *hunnokra* vonatkozik.

Ma már szintén kétségtelen, hogy a *hunn* nép eredetét a *mongolságban* kell keresnünk és ugyancsak a kínai források derítik ki annak az ősnépnek eredetét is, melyet a Bécsi Képes Krónika „gens alano-rum et kitanorum” név alatt ismer. A *hunnok* és *kitanok* kettőt mi eddig a krónikáiról mondásból ismertük, most már a történetnek lettek átadva. Egy másik érdekesében a mi nyelvünkben is ismert *kán* és *kapán* szó eredetét magyarázza. A *kán* szó urat, fejedelmet jelent, a *ka-pán* első szótagja pedig nagyot, úgy hogy az egész szó értelme *nagy ur* vagy *nagy fejedelm*. A japán tudós egyaránt már mulva elhagyja hazánkat, hogy Japánban folytassa őstörténeti tanulmányait. Reméljük, hogy az a szeretet, amely őt gyűlölközik fűzi, őstörténeti fogja őt a hunn kérdés tettebb tanulmányozására és hogy foglalkozni fog a kínai irodalmunk kiderítésével, melyek felkutatása a magyarság etnikai eredetének megjelölésével jár. Az éljenzei fogadott felolvasás után Heinrich Gusztáv előnk a jelenlévő *Shiratori* japán tudósnak köszönetet mondott a felolvasásért s kijelentette, hogy mindig szívesen látja az Akadémia, úgy őt magát, mint munkáját.

A japán tudós felolvasása előtt Hegedüs István

levelező-tag nagyérdéki felolvasást tartott a görög bölcsészetről a műalak szempontjából fejtegetve tárgyát.

SPORT

Football. Mialatt labdarugóink itthon szerzetek diadalmot, megvervén a prágai Slavíát és a bécsi Graphiát, azaz a *Műgyetemi Football Club* I. csapata Bécsben állta meg dícséretreméltóan helyét. Ellenfele a *Wiener Athletik Club* csapata volt. A W. A. C. csak a kontinens legjobb csapatait verte le időnyel, hanem mindig egyenrangú ellenfele volt az angol játékosoknak s legutóbb a *Cambridge* csak nagy küzdelem után 2 : 1 arányban tudta legyőzni. A magyar csapatok pedig oly súlyos vereségeket szenvedtek tőle, (többek közt a mi reprezentatív csapatunk 6 : 0-ra) hogy ma már csak a műgyetemi csapatok tartják fenn velük az összeköttetést. A mérkőzés vasárnap délután 3 órakor folyt le a Praterben elterülő versenypályán. A támadást a műgyetemi csapat kezdi s az első félidőben folyton a bécsi kapunál folyik a játék. *Niessner*, *Fischer* és *Nirnsee* éves shootjait Nauss a bécsiek legjobb kapusa a közönség tüntető tapsai közt védi ki. A bécsiek csak ritkán támadnak s ha a labda át is repül a magyar oldalra, Durand és Reinher backok hatalmas rugással terelik vissza a W. A. C. mezejére. A második félidőben a bécsiek minden erejüket megtesztelik, hogy megszerezzék az első goalt, de hiába, mert *Neumann* kapus a bécsieknek egyetlen veszélyes lövést bravurával védi ki. Mindkét fél fair játékaival oly élvezetes játékot nyújtott, hogy a magyarokat megtapsolták Bécsben. A mérkőzés eredményében 0 : 0, döntetlen. A mérkőzés mégis azt jelenti, hogy a M. P. C. csapata jobb, mint a W. A. C.-é, mert a műgyetemi csapat hat órai utazás után minden pihenés nélkül állottak ki a küzdőterre.

A bécsi pótmeeeting. A löversenyszervezőnek csak nem akar vége szakadni. Ha a programm silány is, a versenytizsözög elérte célját: van totalizátorforgalom. A pótmeeeting első napjára jelölteink:

- I. *Heimchen* — *Alfa*.
- II. *Willt* — *Erzsike*.
- III. *Péchy-ist.* — *Szemere-ist.*
- IV. *Hans Heiling* — *Babám*.
- V. *Maisy* — *Orgona*.
- VI. *Ratking* — *Couleur*.
- VII. *Tullia* — *Condottiere*.

TÖRVÉNYSZÉK

Egy asszonygyilkos bűnpöre. Párisból táviratozza tudósított, hogy ma kezdődött meg *Nizza*-ra az esküdtészek előtt a végtárgyalás *Vidal* ellen, aki 1901. december 12-én meggyilkolta és kirabolta *Druselinnét*, néhány nap mulva pedig a vasúti kocsi-ban *Nizza* és *Beaulin* közt meggyilkolta *Hirschbrenner* Gertrudot, holtestét pedig a sinékre dobta, hogy úgy lássék, mintha a boldogtalan leány öngyilkos lett volna. Még két gyilkossági kísérlet is terbeli *Vidal* lelkiismeretét; a tanúk közt van ugyanis két asszony, akiket *Vidal* meg akart ölni, de azok sebeiből felgyógyultak. *Vidal*at *Nizzában* tartóztatták le, másnap a vasúti kocsi-ban elkövetett gyilkosság után. A rablógyilkosnak anyja jómódú fogadótulajdonosnő. *Vidal* 35 éves. A gyilkosságokat a vizsgálóbíró előtt bevallotta, most a végtárgyaláson alig válaszol a hozzá intézett kérdésekre.

Véres bíróválasztás. Három esztendővel ezelőtt mód nélkül illozgatja az új-szent-annai sváb lakosságot az, hogy a közlegelőt illozosták, a paraszti-egyesületet pedig, amelynek demagógjai a tagosítás és az állam ellen izgatják, *Páris* Gábor főszolgabíró beárátta. Pár nap mulva azután a bíróválasztás alkalmával kitört a nép dühe. Mivel a főszolgabíró nem a Bauern-Verein oszlopös tagját, *Schöller* Andrást, hanem a hivatalos jelöltjét erőttel meg a bírói székben, megrohanták a községházat azzal az eltkélt száddal, hogy az urakat és az új-eljáróságot megincselik. Mivel a tömeg, amely nagyobbobbszt asszonyokból állott, a néhány száz csendőrt lelszólításra nem akart tagítani, a kakastollasok sortűzét adták s hét férfi és három nő rögtön meghalt, többen pedig kisebb és nagyobb sérüléseket szenvedtek. Az aradi törvényszék a fővárdolli közli *Szeier* Antalné és *Kohler* Katalin bethónapi börtönre, *Adelman* Károlynét, *Blaisiff* Józsefet és *Böbermann* Istvánt harmadiklévi fegyházra ítélte, hatóság ellen való erőszak bűntette és igazgatási vétség miatt. A nagyváradi ítélőtábla ezt a bűntetést lenyegesen leszállította, amennyiben a főbűntöket négyhónapi, a többi bethónapi fogházza ítélte. A Kuria ma Nagy Sándor bíró előadása után a benyújtott semmiségi panaszokat elutasította.

A fizetőpincérek nyomora. A fizetőpincérek ugyancsak megszervezték azert, hogy előbbkelő pozícióban vannak többi pincérlátsaikkal. Bármilyen törtenék is, azzal a tulajdonos nem törődik, mert a fizetőpincér a felelős. Akár a vendég nem fizet, akár edény, ezüstműet elveszt, vagy más hiány van, a fizető kanciójával szenved. Így járt *Stumpf* Sándor, ki a Drechsler-féle vendéglőben volt főpincér. Kora reggeltől késő estig talpon volt és dolgozott, jövedelem helyett azonban naponként ráfizetett és a helyett, hogy este több pénze maradt volna az elszámolásnál, mindig még adósa maradt főnökeinek

és a süteményt sem tudta kifizetni. Amidőn a vendéglől elment, az elszámolatlan összeg oly magasra rugott, hogy a kanciója ráment és még azonkívül 200 forintot megadni nem tudott. E mellett a szeparként több ezüst-gyűmölösstartó is eltűnt, melyek rá voltak bízva. A vendéglő tulajdonosa e miatt sikasztásért jelentette fel *Stumpf* Sándort. Ma tartott tárgyalást az ügyben a vádtanács *Czárán* István bíró előklete alatt. A vádtanács dr. *Gleichen* Lajos védőügyvéd védelme után az eljárás ez ügyben megszüntette. Indoklásában kiemelte a vádtanács, hogy a vendéglőkben divó leírások az ételkihordás alkalmával oly egyoldalú tények, melyek bizonyítékot nem szolgáltatnak, mert abban a pincér nem vesz részt és a leírást nem ellenőrizheti. De a hiányzó ezüstműet sem felelős a főpincér, jóllehet az átadatot neki, mert a fő ellenőrzés és a többoldalú elfoglaltság mellett ő nem ügyelhet fel arra, hogy a pincérek által más és más terembe vitt tárgyak mindig hol vannak. Az érdekes határozat ellen a kir. ügyész felfolyamodást jelentett be.

A hivatás áldozata. Egy tomesmegyei, szikloai oláh, *Brinzei* Triun ellen keresetképtelen szülei pört indítottak, hogy tartsa el őket. A pör tárgyalása mára volt kitűzve az oravicai járásbírószék előtt. A bírósági épület folyosóján, mint onnan táviratozzák, *Brinzei* megtámadta szüleinek az ügyvédjét, dr. *Cornian* Pétert s három kézzúrással leterítette. Bár az ügyvédnek télikabát volt, sérülése mégis veszedelmes. A merénylő annyira tombolt dühében, hogy megkötözve kellett fogházba szállítani.

Ördög Pál és társai.

— A nagykátai gyilkosok. —

Budapest, november 3.

Három álltak össze egy rettenő gaztett elkövetésére. Ördög Tóth Pál, Kármán Mátyás és Tilalmas Vonnák Mátyás. Tipusa mindhárom a hivatásos gonosztervőnek, akiket nem tudott megtörni a fegyházyirkos levegője s akik a durva darócúntásban, amelyet hosszú éveken át viseltek már gasszáikért, nem tudták megutálni a bűnt s szabadságukkal együtt nyerték vissza bestiális indulataikat. Ördög Tóth Pál a banda feje. Már gyilkolt egy ízben s akkor életfogytig tartó fegyházra ítélték. Kitöltött tizenöt esztendőt s merta fegyházban jól viselkedett, hazabocsátották. Méltó társa Tilalmas Vonnák Mátyás, a hatvanháromesztendősen börtönbe került, aki már három ízben ette a rabkénnyeret. Kármán Mátyás a harmadik, akinek bamba ábrázata még a legrokonszenvesebb ebben a haramiártársaságban. Ez a három gonosztervő arra szövetkezett, hogy *Lóvinger* Lipót nagykátai kereskedőt kirabolja. S hogy tervüket végbevihessék, felszavukkal lett, hogy mindenkit megölnék, akik a házban találának. Az értelem szerző Kármán volt, aki régebben *Lóvinger*nek kocsiosa volt. *Lóvinger*nek eszélejt, Nagyabányi Erzsébet beseítte neki, hogy gazdájának annyi a pénze, mint a pelyva. Ez adta a rabviselt embernek a gondolatot arra, hogy *Lóvinger*t megrabolja. Tervét közölte Ördög Tóth Pállal, akiben hozzáértő készséges cimborát talált. Harmadik cimborának Tóth Pál ajánlataira Vonnák Mátyást avatták föl. A szerepet Tóth Pál osztotta ki közöttük s ő válogatta meg a fegyvert is. Magának revolvert vett, két társának kést és szekerőt adott.

Január tizennyolcadikán este nyolc óra tájban állított be a három haramia *Lóvinger*hez, akinek háza közvetlenül a kaszinó mellett van. A feleségén kívül, aki áldott állapotban volt, *Drana* Károlyné, *Lóvinger*nek egy rokona s *Nagyabányi* Erzsébet eszélejtélny volt a házban. A család éppen vacsoránál ült, amikor Tóth Pál és Kármán Mátyás belépett. A harmadik a folyosón maradt *strádsának*. Tóth Pál pisztolyt szegezett *Lóvinger* mellének s a pénzték követelte. *Lóvinger* dulakodni kezdett a haramiával, aki rá-sütötte a pisztolyt. A golyó nem talált s *Lóvinger*nek sikerült, bár a rablók össze-vissza szurkálták, az utóira menekülnie. Átfutott a kaszinóba s elmondta, mi történt vele. Ez alatt a haramiák agyonszurkált *Lóvinger* feleségét, Braunnét és a családát pedig úgy összeszurkálták, hogy azok csak hónapok mulva gyógyultak meg. A rablásra már nem volt idejük, mert a kaszinóból és a szomszédságból összefutottak az emberek. Vonnák és Tóth Pál még idejében megfutottak, de Kármánt az udvaron elfogták. Megnevezte nyomban a cimboráit, kiket másnap a csendőrköz letartóztattak.

A pestvidéki esküdtbírószék előtt gyilkossággal, gyilkossági kísérletével és rablás kísérletével vádolva állott ma a három haramia, kik közül csupán *Kármán* vallja be töredelmesen a bűnt, két társa ellenben konokul tagad. Az ítélőtáncsban *Rónay* Kamil táblai bíró elnököl. A vádlottakat dr. *Babó* Mihály, dr. *Kelly* István és dr. *Metzler* Gusztáv védik.

(A haramiák.)

Két-két börtönőr kísérte be a vádlottakat, kiket az elnök még az esküdtészek megalakítása előtt az általános kérdésekre hallgatott ki. A félszemű gonosztevők közül leginkább szembeütközött Ördög Tóth Pál: szikár, nyúlank alak, akit egy másik gyilkos-ságról életfogytig tartó fegyházra ítélték, üzenetesen szabadon bocsátották. Rosszképi ember a gonosztevőket leginkább jellemző kémelel tekintettel. Ördög Tóth Pál harmincegy esztendő, legényember, foglalkozására nézve asztalos.

Kármán Mátyás bamba képű parasztember. Ő is tilt már a tömlőben egy esztendő.

— Miért? — kérdezte az elnök.
— Verekedésért, — felelte a vádlott.
— Furcsa verekedés lehetett az, — jegyezte meg az elnök, s konstatació az iratokból, hogy Kármán súlyos testisértséért büntetést kapta az egy esztendő. Kármánnak öt gyermeke van. Vagyona: egy rossz ház Nagyútkán.

Vonnák Mátyás 63 esztendő, napszámos. A vén gonosztevő lopásért háromszor tilt rövidebb-hosszabb ideig. Neki is öt gyermeke s egy kis szőleje, meg háza van.

(Az esküdték.)

Az esküdtészek így alakult meg: rendes tagok Bíró István, Péterfi Károly, Ferenczy Tibor, Valtay Gusztáv, Molnár Lajos, Lagler Károly, dr. Szabó Béla, Hafner Ferenc, Leitgeb János, Schmidt Mihály, Furján Benő és Berényi Antal; pótagok: Trap Mihály és Luncke Pál.

Az elnök felolvasta a vádlottaknak az ügyészség vádiratát s először is Kármán Mátyást vette valatára.

(Töredelemes vallomás.)

Kármán töredelemesen bevallotta, hogy bűnösnek érzi magát. Aztán elmondja részletesen, mint szövetkezett cimboráival a rablógyilkosságra.

— En, ugymond, kocsis voltam Löwingerrel, s ugyanakkor ott szolgált, mint cseléd, Nagybanai Erzsébet. Ez beszélt nekem, hogy mennyi pénze van Löwingernek. Mikor hazajön a vásárról, betűgönyözött ablak mellett olvassák a pénzt, ő meg a felesége, s ketten alig győzik ezt a munkát. Még azzap találtakam Vonnáknál, aki nagyon el volt keseredve. Elmondiam neki, hogy Löwingerrel lehetne pénzt szerezni. Vonnáknak tetszett a dolog s harmadiknak Ördög Tóth Pált ajánlotta. Hármam aztán kezdtünk tanácskozni. En azt ajánlottam, hogy kormozzuk be az arunkat, de Tóth és Vonnák abba bele nem egyeztek. Ördög ezt mondta, minek bekormozni az arunkat, nem kell félni, hogy valaki elárl bennünket, mert ő mindenkit le fog szurni. Anyi az ember élete, mint a veréb, mondotta Tóth Pál. Vonnák kijelentette, hogy a folyosón fog őt állani s aki ki- vagy be akarja menni, azzal majd leesszámol ő. Január tizenhatalcadikán este elindultunk hárman Löwingerhez. A kis kaput magunk után bezártuk s én először is a kis cselédet kerestem. Vonnák azt mondta, hogy surranj le ott, ahol találok. Az istállóban találkoztam Nagybanai Erzsébettel. Azt mondtam neki, hogy vesszét akarok venni, vezessen a gazdasághoz. A cselédnél belepútkolt a szobába. Velünk Tóth Pál is. Tóth Pál rákiáltott Löwingerre: — Kutya zsidó, tedd össze a kezedet, mert agyonlőlek!

Löwinger dulakodni kezdett Tóth Pállal, aki erre rástűtötte a pisztolyát. A golyó az én fülem mellett röpült el, meg a bajuszom hegyét is megprókozte. Löwingernek mégis sikerült kimenekülnie az udvarra s Tóth utána ment. E közben a cselédeleány az ablakon akart kiugorni. En megfogtam s ijedségemben összeszurkáltam.

— Maga rabolni ment és megijedt? Hogy Löwinger megijedt, azt értem. De hogy maga megijedt, azt már csak nem akarja velünk elhitetni, — jegyezte meg az elnök. — Maga aztán Löwingerrel is összeszurkálta. Tizenhatalcadikán ejtett a szerencsétlen asszonyon, aki áldott állapotban volt. Aztán nekiesett Braunnnak s azt is megasztarta.

— Erről már igazán nem tudok.

— Azt mondja Tóth Pál, hogy ő ott sem volt, hogy nem is ismeri magát.

— Megesküszöm rá, hogy úgy történt, amint én mondom. Tóth Pál még azt a tanácsot adta nekem, hogy tetessem bolondná magamat, akkor legfőbb egy-két esztendőig a bolondokházában fognak tartani s aztán kibocsátanak. Vonnáknak, mondta, ugy sem less baja, mert ő nem csinált semmit, ő pedig, Tóth Pál, tagadni fog. Így aztán mind a hárman megszabadultunk.

— Mikor maguk Löwingerhez mentek, akkor négyen voltak, de a negyedik ember elvált maguktól. Ezt látták.

— Hárman voltunk, kérem, mindig.

— Milyen viszonyban volt maga Löwingerrel?

— A cselédje voltam.

— Nem mondta egyszer Löwingernek: Szeretnék még egyszer rab lenni. Mert mikor rab voltam, szakfós voltam és soha olyan jó dolgom nem volt, mint akkor.

— Ezt én nem mondtam.

— Az eset szombaton, január tizenhatalcadikán történt. Másnap vásár volt Nagy-Kátn, s maga tudta, hogy Löwinger marhát akar venni, tehát van pénze.

— En, kérem onnát tudtam, hogy van pénze, mert a cselédeleány mondta.

(Egy megöröszött gonosztevő.)

Ördög Tóth Pál, a második vádlott, kijelenti, hogy ő nem érzi magát bűnösnek.

— En ugymond az énelemmedett gonosztevő, nem tudok az egész dologról semmit.

— Hol volt maga január 18-ikán?

— Odahaza voltam.

— Egész napon át?

— Nem. Délben Szegedi Istvánnal voltam. A vizsgálat során azt mondta, hogy egész nap ki sem mozdult a házból. Fontos ez a vallomás azért mert akkor délelőn kapta a pisztolyt Szegedről. Hát este hol volt?

— Otthon voltam.

— Ez nem igaz. A saját apja, a testvérei fogják majd ezt mondani, hogy maga éppen abban az időben nem volt otthon, mikor Löwignerrel ez az eset történt. Maga azért járt Szegedre is, hogy azt a pisztolyt elkérje tőle.

— Sohasem volt nálam ez a pisztoly. Most látom először.

— Ez a Szegedi azt is mondja, hogy maga elmondta neki, hogy mire kell a pisztoly. Maga hívta is Szegedit, hogy legyen a cimborája, de ő nem vállalkozott rá. Erre mondta aztán maga gunyosan: — Nem is vagy te arra való, pajtás.

— Nem igaz az, uram.

— Ezt a pisztolyt Béres kuriai bíró adta oda Szegednek. A pisztolyt Löwignerrel találta, mert az a dulakodás közben kikapta a maga kezéből. Hogy került hát ez a pisztoly Löwingerhez, ha nem maga vitte oda?

— Azt én nem tudom. Olyan ártatlan vagyok én, kérem, mint még soha.

— Megálljon csak, még nem fejeztük be. Mikor magát a csendőrköz elfogták, véres volt a csizmája. Mitől volt az véres, ha nem a Löwinger véreze be?

— Azt vagy egy nyul véreze be, amelyet előtte való nap iölrugtam, vagy a kezemtől lett véres.

— Ilyen históriát mindenki kitalál, aki gyilkosságról a törvény elé kerül.

— Kérem, mikor 1884-ben bor közt elköttem azt a halált...

— Arról most ne beszéljünk. Nézzé csak, Tóth, súlyos bizonyítékok vannak arra, hogy maga volt a lömester ebben a dologban. Itt van mindjárt az a kés. (Az elnök ilmutalt egy hosszú pengéjű, csontnyelű kést.) Ismeri ezt?

— Nem ismerem.

— No majd megmondják a tenek, hogy ez a maga kése volt. Van aztán még egy nevezetes dolog. Kármán elmondja apróra, hogy magának mi része volt a dologban?

— Kármán takarózni akar velem.

— Nincs arra szükség, hogy magával takarózzék, elvállalja ő őszintén a maga baját. Nem hazudik Kármán, mert minden szava összesség a tanuk vallomásaival.

(Szembesítés.)

Az elnök szembeállítja Tóth Pált Kármán Mátyással.

Tóth Pál: Sohasem láttam ezt az embert.

Kármán: Nem ismerem? No hiába tagad. Te adtad a kést meg a szekeret, te osztottad ki köztünk a szerepet.

Az elnök: Hát a községházán mit kiáltott oda magának?

Kármán: Azt mondta: Vonnák szabadul, te bambának tetsed magadat, én pedig tagadni fogok.

Tóth Pál: Nem igaz.

Az elnök: Vonnák Mátyásnak hívják azt az embert, akit maga 1884-ben meggyilkolt és kirabolt. Leolta egy pinóbe, ott megölte és elásta s elrabolta kilenc forintját meg a szűrőt. Aki kilenc forintért embert öl, az még könnyebben határozza el magát olyan gyilkosságra, melyből jóval nagyobb hasznot remél.

Tóth Pál: Nem azért viseltem jól magamat a börtönben, hogy visszakérüljek oda.

(A strázsa.)

Vonnák Mátyás kihallgatása következett aztán. Ezt megelőzőleg azonban az elnök levetkeztette róla a dardoruhát s a bűnjeit leigolt ruhát vétele fel vele, amelybe a gyilkosság elkövetésekor volt öltözve.

— Bűnösnek érzi-e magát?

— Nem én, kérem, nem is voltam ott.

— Pedig magának az volt a szerepe, hogy őt állva kinn a folyosón, mindenkit leszurjon egy disznó-ölő késsel.

— Nekem nincs is késem.

— Hol volt a gyilkosság idejében?

— Velkei Mihálynál.

— Maga sógorágban van Ördög Tóth Pállal?

— Az apjával igen.

— Mennyire van Löwinger lakása Valkai há-

zától?

— Van vagy ezer lépésnyire.

— Mikor a gyilkosság elkövetetett, esti 6 óra volt. Maga pedig pontban egygyedre 7 órakor a vejénél, Velkei Mihálynál volt. Innen gyorsan visszament a Löwinger házához, csak azért, hogy alibit igazolhasson. Mitől volt véres a csizmája?

— Az inyem szokott vérezni.

— Hogy van az, hogy a maga hozzátartozói mitem tudnak erről, hogy magának invérzése szokott lenni. Lássá, Kármán elmondta, hogy maguk hárman voltak ott.

— Szakadjon el a kezem-lábam, ha ott voltam. Elnök felolvass egy orvosi jelentést, mely szerint igaz ugyan, hogy Vonnák Mátyás idült inygyulladásban szenved, de nem valószínű, hogy a csizmája ettől vérződt volna be.

Kármán a tagadásban levő Vonnák Mátyásnak is szembe mondja, hogy mi szerepe volt a véres esemény végrehajtásában, mire az öreg Vonnák csak egyre azt bangoztatja: nem igaz, hazudsz!

— Mi hasznom volna belőle, ha rámondom kendre? — kérdezte tőle Kármán.

— Azt én nem tudom, mert te hamis vagy.

(A főtánc.)

A délutáni tárgyalás Löwinger Lipót kihallgatásával kezdődött.

Löwinger a hozzáintézett kérdésekre előadta, hogy 36 éves, özvegy, budapesti kereskedő, vagyona van.

— Beszélje el azt az esetet, mely január 18-ikán történt.

— A kávéházból hazamenet, hárman, a feleségem, én és Braunné vacsora után üldögéltünk az asztalnál, mikor Kármán belépett. Kezében kétél volt.

— No mi baj, Kármán?

— Majd megtudod mindjárt — szóló durván Kármán Mátyás.

— Miért Kármán, én nem bántottam magat, szólótam hozzá. Ebben a pillanatban belépett ez (itt Ördög Tóth Pál mutatott) s rám kiáltott:

Tedd össze a kezedet, zsidó!

En összetett kezeikkel kértém nek bántsanak, mire Kármán hozzájött s meg akart kötni. En védekeztem e közben észrevettem, hogy Tóth Pál a revolvert rám szegezi. Hirtelen lehajoltam. Ebben a pillanatban dördült el a lövés. A golyó az orromat horzsolta. A lövés után kifutottam. Ördög Tóth Pál utánam jött. Az ajtónál elkaptam a kezét, amelyben a revolver volt s sikerült is a fegyvert kicsavarni belőle. Dulakodás alatt Vonnák folyton szurkált, Ördög Tóth Pál is. Sőt es utóbbi, mikor már futni kezdtem, üldözött, folyton szurkálva a késsel, egészen a kaszinó ajtajáig.

— Megismeri, hogy ezek voltak?

— Hogyne. Kármán nálam volt kocsis. Ördög Tóthot is ismerem már előbből. Kármán mutatja egyezbén, mikor a szőlebe menet találkoztunk vele s meg is jegyezte: „Rossz ember az kérem, tizenhat évet ült már a börtönben”. Hallottam azt is, hogy asztaloságot tanult.

— Mikor belépett Ördög Tóth, csak azt kiáltotta magára: Tedd össze a kezedet, zsidó! — egyebet nem?

— De az is, hogy pénzt adjak.

Ezután elbeszélte Löwinger, hogy Kármán még abban az időben, mikor kocsisa volt, egyezbén már nagyon gyanus viselkedett vele szemben. Mikor Szentmárton-Káráról hazafelé jött kocsin Kármánnal, ez azt kérdezte tőle, van-e pénze. Mikor Löwinger azt mondta, hogy csak egy forint van nála, Kármán körülpatogatta Löwinger: Ugyan ne tréfáljon a ténsur!

Ez a körülpatogás arra való volt, hogy meggyőződjön Kármán a leől, hogy nincs-e Löwingerrel a maga pénzértára? Ezután alig haladtak néhány lépésnyire, egy ember jött elő az uton levő ház melől s ránk kiáltott: Megállj! Kármán erre odaszólt neki: Majd elvisz a jenne! Mire az ismeretlen férfi hirtelen eltűnt. En kérdeztem Kármántól, ki volt az ember. Kármán erre kitérőleg felelt: valami részeg ember.

Milyen idő volt akkor este? — Holdvilág volt. Haidas kir. ügyész: Mikor a kaszinóból segélyllyel visszatért, mit csinált?

— Először feleségem után néztem, aztán magam is rosszul lettem a vérvessztéstől s ágyba fektüdtem. Esti egygyedre 8 órakor az aljárásbíró ur hallgatott ki.

— A felesége hány éves volt? — 22.

— Mióta volt férjénél? — 4 év óta.

— Igaz az, hogy másállapotban volt? — Igen, a kilencedik hónapban volt. Mindemmap vártuk a lebetegedését, ezért volt nálunk Braunné, a feleségem nagynénje.

Elnök szembesített Ördög-Tóth Pált Löwingerrel: — Na Löwinger, maga határozottan felismeri benne támadóját? — Igen.

Vádlott: En bizony nem voltam ott.

Túlmás Vonnák Mátyás is tagadta, hogy ott lett volna. De Löwinger határozottan a szemébe mondta ugy Vonnáknak, mint Ördög Tóth Pálnak, hogy ők voltak a támadók. A védők ellenesték Löwinger meg-híltetését, mert első kihallgatása alkalmával nem ugy vallott, mint ma.

A törvényszék rövid tanácskozás után Löwinger meg-híltetését.

Öz. Bram Károlyné, szül. Reisz Betty 51 éves magánzó, Löwingernek, a meghalt fiatal asszony-nak nagynénje, Löwingerrel egyezbén ugy adja elő a történetet, hogy először egy szőke ember jött be (ez Kármán volt), utána az a magas barna jött be (Ördög Tóth Pál). Ez lett rá Löwingerre. Különböben tanu mind a három rablót látta az előszoba ajtajában. Ot a szőke (Kármán) szurta meg többször. Kérlete: édes, jó ember, ne bántson! Nem használt semmit.

— Mennyi ideig volt beteg?

— Négy hónapig fektüdtem a kórházban.

Következett a szembesítés. Először Kármán Mátyást, aztán Ördög Tóth Pált szembesítették a tanuval, aki felismeri mind a kétőben bántalmazóit. Braun-nét aztan megeskütték.

Nagybanai Erzsébet 18 éves cselédeleány a telt idején Löwingerék szolgálatában állott és ő is hetekig fektüd a gyilkosok kézzurásaitól. A fiatal leány a szembesítéskor határozottan felismerte Tóth Pált és Kármánt, de Vonnákra nem emlékszik. Vallomással megerősítik a másik két főtánc állítását.

Ördög Tóth Pál a szembesítésnél: Ha szás tanu jón, mind azt fogja mondani, hogy Ördög Tóth Pál volt, ezért kértém, hogy öltöztessenek valaki mást az én ruhámba, arra is rámondják.

— De ez a leány magát az arcáról ismeri meg.

Nagybanai Erzi: Megesküszöm rá, hogy maga ott volt asztalos is.

A tanu megeskütsége után Wilhelm József és Jerm. László fegyverszakértők véleményét kérték ki. Majd Tóth Mihály nagykáti járásbírósgát inokot halgatták ki, aki a kaszinóban volt, mikor Löwinger berontott véresen. Tanu ment el a csendőrközbe be-jelenteni a történetet. Csakhamar idehozták a kaszinótagok Kármánt, aki mindjárt beismerő vallomást

tett s megnevezte társaiul Ördög Tóth Pált és Tilalmas Vonnák Mátyást. Tanut megeskették.

Elnök aztán a tárgyalás folytatását holnap délelőtt 9 órára halasztotta el.

Nyíltér.

DICK E. ARNOLD fogorvos

november elseje óta
V., Marokkó-utca 2. szám alatt rendel.

Külön értesítés helyett.

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer

cég mély megilletődéssel jelenti, hogy érdemes tagja

Redlich Sámuel

kereskedelmi tanácsos ur

folyó évi november hó 1-én hosszas szenvedés után, élete 61-ik évében elhunyt.

A boldogultnak hűt tetei folyó hó 4-én, kedden délelőtt 10 órakor fognak a gyászszobából (V., Alkotmány-utca 10. szám) az új izr. sírkertben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Koszorúk mellőzése kéretik.

Feszl Géza könyve.

Bűn és Napsugár.

— Tollrajzok az ember világából. —

Előszóval ellátta: **Vészli József.**

Az első kötet megjelenik november havában.

Előzeteseket előfogad a Budapesti Napló kiadóhivatala vagy a Markovics és Garai könyvnyomtató-cég (VI., László-utca 13.)

Feszl Géza érdekes fejtegetéseit a mindennapi élet nagy szenzációiról mindenki szívesen olvassa, mert mindenki észreveszi, hogy ezekben a fejtegetésekben gyönyörű harmoniába olvad az érzés és az értelem. Ezeket a fejtegetéseket, tárcá alakban megír oknyomozó történetét mindennapi életünknek **Bűn és Napsugár** címen kötetbe foglalta a szerző.

Előfizetési ár: Első kötet 2 korona.

(Az e sorok alatt közöltéeknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

A görög király útja.

Trizsén, november 3. György görög király az Amphipolis-yachtal elutazott.

Vilmos császár a zenéről.

Berlin, november 3. Az új művészeti akadémia legnapjai filaratián Vilmos császár, amikor a császármával belépett a zeneakadémia hangversenytermébe, Joachim tanár úrnak beszédre körülbelül ezt válaszolta:

— Önök tudják, hogy milyen nagy nevelő hatást tulajdonítottak a zenének és ápolásának. Önöknek a zenében főleg az egész lelkiéletre való hatást kell figyelembe venniük. A zene felderíti, felemeli és nemestíti a lelket. Meg vagyok róla győződve, hogy ön és az egész tanári kar így fogják felfogni és gyakorolni hivatalukat.

Katasztrófa a tengeren.

London, november 3. Gravesend jelentések szerint a *Regulus* brit gőzös Dungeness előtt pnteken este összeütközött az *Enero* spanyol gőzessel. Az *Enero* elsüllyedt. A tegéységből 22 ember vízbeesett, kettő megmenekült. Az *Enero*, amely érorakományt szállított, Huelvából Antwerpen felé tartott.

Az angol alsóházról.

London, november 3. Az alsóházban Cranborne államtitkár kijelenti, hogy sem az utóbbi időben nem folytattak, sem most nem folytatnak tárgyalásokat az iránt, hogy az angol kormánynak a *Delagoa-öböl* és az öbölből Pretóriába vezető vasút igazgatása biztossítsassék. Balfour miniszterelnök kifejti, hogy Ritchie pénzügyminiszter a szerda esti ülésen hiteljavaslatot fog benyújtani a békefeltételek teljesítése céljából.

A *csukorkonvenció* vonatkozó kérdésre Balfour kijelenti, hogy nem szükséges a parlament beleegyezése a konvenció ratifikálásához. A szólo azonban jobb szeretett volna törvényhozási aktust javasolni, hogy a brüsszeli értekezlet határozatainak még a mostani ülésig határozottan megfeleljen, de az ily törvényhozási aktust alkalmasabb időpontra kell elhalasztani. *Pryce* kérdi: Nem szándékoznak törvényhozási aktust előterjeszteni, vagy határozati javaslatot indítványozni, mely a házának alkalmat adna, hogy erre vonatkozó nézetét kifejezze? Balfour azt válaszolja: Már kijelenttem, hogy a kormány határozati javaslatot szándékozik benyújtani. A vita további folyamán *Norman* (liberalis) Hamilton lord indiai államtitkárról azt kérdi, hogy egy middlesboroughi cég a Madras-vasutnak való anyagszállításán mért adott előnyt német hajóknak és vajjon nem szándékozik-e lépéseket tenni, hogy a jövőben az angol hajótulajdonosoknak alkalmuk legyen ily szállításokra pályázni. Hamilton lord azt válaszolja, hogy ily ügyekben nem avatkozhatik bele a vasuti igazgatóságok üzletvezetésébe, ha csak be nem bizonyítják neki, hogy részrehajlás forgott fenn. Ebben az esetben azonban a szállítási ajánlatokat a rendes uton be lehet kívánni.

Kirabolt orosz posta.

Tiflis, november 3. A *Telav* és *Tiflis* között közlekedő postakocsit rablók támadták meg, akik a postát kísérő hivatalnokok közül egyet megölték és egyet megsebesítettek, a postakocsiban lévő 8000 rubelt pedig elrabolták.

Az osztrák választások.

Bécs, november 3. A szilésiai vidéki községek mai tartománygyűlési képviselőválasztásán megválasztottak három cseh, három lengyel, két német néppárti és egy alldensek jelöltet.

Francia politikuskok párbaja.

Páris november 3. A kamara folyosóján Gerault Rikárd és gróf Dion között támadt összetűzés dolgában a két fél megbotlott úgy döntöttek, hogy a telek holnap megverekedjenek.

A franciaországi sztrájk.

Lens, november 3. Pas de Calais megyében a tegnapi éjszaka nagyon mozgalmas volt. A felvonuló munkáscsoportok ellen a lovasságnak kellett közbelépnie, de komoly incidens nem történt. A munka még teljesen szünetel.

Közigazgatási távirat.

Bécs, november 3. A kormány az urakházában törvényjavaslatot nyújtott be, amely az igazságügy-minisztert felhatalmazta, hogy rendeleti uton állapítsa meg közigazgatási területenként a váltóóvatolás idejét.

Bécs, november 3. A községi sorsjegyek mai húzásánál a következő sorsszámok húztak ki: 237 247 272 310 359 420 480 675 865 1008 1101 1196 1285 2045 2098 2145 2489 2491 2685 2824 és 2962. A 400.000 koronás lőnyeremény a 480 sor 87 számra, a 40.000 koronás második nyeremény a 259 sor 26 számra, a 10.000 koronás harmadik nyeremény a 237 sor 33 számra esett. 2000 koronát nyertek: 1101 sor 87 szám, 1196 sor 63 szám, 2824 sor 88 szám, 2962 sor 65 és 94 szám.

Bécs, november 3. Az ausztriai kereskedelmi alkalmazottak kongresszusa több határozatot hozott az iparosok kereskedelmi alkalmazottainak védelme, a munkaidő szabályozása, egy-egy vállalkozó inasainak megengedhető száma, a segédek képviselőtestületeinek teljes autonómiaja, a kötelező rokkant- és aggkorbiztosítás és a balesetbiztosítás tárgyában. Végül állást foglaltak a kereskedelmi alkalmazottak foglalkozásának képesítéshez kötése ellen. Azután berekesztették a kongresszust.

Bécs, november 3. Az olasz vöröskereszt sorsjegyek húzásánál, melyet ma tartottak Rómában, a 35.000 lírás lőnyeremény az 5918 sorozat 32 számra, a 2000 lírás második nyeremény a 2942 sorozat 23 számra, az 1000 lírás harmadik nyeremény a 2504 sorozat 23 számra esett.

Bécs, november 3. A magánkamaláb ma 35%-ról 34% majd 33%-ra süllyedt. A pénzpiacpon legközelebb javulás várható. A benyújtások a banknál ma 7 millió koronát tettek ki, de azt az összeget a beelőlt összeg teljesen fedezte.

Bécs, november 3. Az osztrák Schnokert-művek igazgatótanácsa mai ülésén elhatározta, hogy a november 29-iki közgyűlésnek 7%-os osztalék fizetését (ugy mint tavaly) fogja javasolni.

Bécs, november 3. (A *Budapesti Napló* telefon-jelensége.) A határidőpiacon a lehető legnagyobb tartózkodás mutatkozott. Kötletek: buza tavaszra 7.52 —7.50—7.51, rozs tavaszra 6.75—6.74, zab tavaszra 6.66—6.65. Zárlatkor: buza tavaszra 7.49, rozs tavaszra 6.73 korona.

Varsó, november 3. A lembergi kereskedelmi kamara részéről megbízottak jöttek ide, hogy Oroszország és Ausztria, különösen az orosz és a galíciai kereskedők kereskedelmi összeköttetéseit előmozdítsák.

Fern, november 3. Itt híre jár, hogy a latin érme-unió államai legközelebb egy pótgyezményt írnak alá, melylyel Svájcnak új rendkívüli ezüst-pénzkontingenst engedélyeznek.

New-York, november 3. (Terményárak.) (Zárlat.) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 8.60 (8.65). Novemberre 8.29 (8.30). Február 8.25 (8.24). New-Orleansban helyben 8.— (0.—). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphiában 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 120.— (130.—). — *Zsír:* Western steam 11.45 (11.25). Robe és Brothers 11.50 (11.50). — *Tengeri irányzata állandó.* Decembris 55.— (55.1/2). Január 50.1/2 (51.1/2). — *Májusra* 46.1/2 (47.1/2). *Buza irányzata állandó.* — *Piros ősz* helyben 76 1/2 (77.1/2). Decembris 78.— (78.1/2). Márciusra 79.1/2 (—). — *Májusra* 77.1/2 (78.1/2). Jul.— (—). — *Gabona szállítási díja Liverpoolba* 1.1/2 (1.1/2). — *Káv:* fair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — *Nov-re* 5.— (5.05). Február 5.20 (5.30). — *Liszt:* Spring Wheat clear 3—3.10. (3.—3.10). *Cukor:* 3.1/2 (3.1/2). — *On:* 26.60—26.70 (26.65—26.75). — *Riz:* 11.62—11.87 (11.62—11.87). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 3. (Terményárak.) (Zárlat.) *Buza irányzata állandó.* — *Dec-re* 71.1/2 (72.—). — *Jan-ra* — (—). — *Tengeri irányzata állandó.* — *Dec-re* 50.1/2 (50.1/2). — *Zsír:* Jan-ra 9.65 (9.63). — *Májusra* 9.20 (9.22). — *Szalonna short clear* 9.75 (10.02—). — *Sertészs:* Jan-ra 16.27 (16.32). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Sorsjegyek.

L. J. Jászberény. 88.636. sz. osztálysorsjegye 200 koronás nyereményt nyert. — **U. M. Szombathely.** Elvesztett jelzőalagsorsjegyeit tessék bírói uton megsemmisíttetni. — Sorsjegyei nem nyertek.

29 984. számú előzetes, — 230.788. számú előzetes *Beregszász.* — 228.532. számú előzetes *fa, Szeged.* — **G. J. A. Prossnitz.** — **Ussok.** — **B. D. Fiume.** — **V. L. Hudeghut.** — **H. S. Munkács.** — **A. Cs. Szereda.** — **L. E. Munkács.** — **Z. S. Ricsa.** — **Sz. L.** — **F. V. Szikszó.** sorsjegyeik nem nyertek.

A KRONDORF A LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGYVIZ.

Szalai és Társa bank és váltóüzlete
a m. kir. szab. osztálysorsjegyek kifizetőiája
Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.
Vesz és elad sorsjegyeket, érték papirokat és állam-papirokat a napi áron, elad sorsjegyeket **részlet-fizetésre**, ellenőrző a sorsjegyek húzásait, beváltja a **kisorsolt sorsjegyeket** és az esedékes szelvényeket. — **Pénzkölcsönt** nyújt mindennemű sorsjegyekre és értékpapírokra.

Napirend.

Naptár. Kedd, november 4. Római katolikus: Károly — Protestáns: Károly. — Görög-ország: (október 22.) Abere pk. — Zsidó: Marcheschván 4. — Nap kéli: 6 óra 34 perckor. — Nyugszik: 4 óra 20 perckor. — Hold kéli: 11 óra 4 perckor délelőtt. — Nyugszik: 7 óra 24 perckor este.

A földművelésügyi miniszter tegnapi délután 5 órakor. A képviselőház háznyitása fogad délelőtt 11 órától 12-ig. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Nemzeti Múzeum. Ásványtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Technológiai sparmúzeum nyitva délelőtt 9—1-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kereszt-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Szalai és Társa (Erzsébet-körút 12.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Állami könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 8 órától 12-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaktörvénnyel, tudakozó osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hívatások órák: délelőtt 9-től 12-ig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténet-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti ipart csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külöldi kirendeltségek komponiái üzleti vezetője (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

KÜLÖNFÉLEK

Éjjel.

Győzőr a néma végtelenség,
Mihogy ha temetőbe lennék.

Körülhálóz az éj magánya,
Lelekem bús eszmék sódra hánnya.

Ezer kérdés rohan szívemnek
S ily kérdéseket, óh, ki fejt meg?

Karmaikat vérembe mártják,
Erzem, csak a halál a váltás.

Nézni a lelkem bejébe,
Ez, ez az éjjel szörnyű réme.

Hol van a nappal gőze, láza,
Mely a töprengést leigazza?

Mely hízelgve, játszva, csalva
A szakadékat áthidalja;

Mely eltagadja a sötétet
S a pillanatnak élni készlet.

Kelj föl nap, álarccal takard hát
Az élet rút Medúza-arát.

Te hímet fonsz a póre gondra,
S a nesztelen éjt azt lebontja.

Te vagy álom kormányozója,
Az éj fölérsezt a valóra.

Az éj halálra kínoz engem,
A napfényt, a napfényt esengem!

Bródy Mihály.

† **Behringnél.** A berlini tüdővész-kongresszusnak vagy harminc tagja látogatást tett a minap Behringnek magán-intézetében, amelyet kísérleti terapeutikus célokra rendezett be. Behring, a világhírű tudós ezt az intézetet teljesen saját pénzéből tartja fenn s az intézet a maga nemében páratlan orvosi műhely. Behring Marburgban terjedelmes területet szerzett meg a gyára céljaira, mert ez az intézet — legalább kívülről — teljesen egy gyárnak a benyomását teszi. Gőzgépek csatlagnak, hajtószíjak bugnak benne s el van látva nagy sütőkkel, centrifugákkal, mert a ragályos betegségek tanulmányozásának óriási fejlődése oly laboratóriumot követel meg, amelyenről az előző nemzedék nem is álmodott. Az intézet körül istállók vannak, bekerített legelő-helyekkel. Vannak itt lovak, szarvasmarhák, kecskék, összesen vagy nyolcvan kisebb-nagyobb háziállat és ezekhez jönnek a pár excellence kísérleti állatok: tengeri disznók, egerek, házinyulak. Mivel a tudományra nézve az a leghasznosabb, ha Behring összes idejét kizárólag a gyakorlati kutatásra fordítja, az orvosnagyhatalmokat nem

ő vezeti be a tudomány elemeibe. Ettől őt felmentették s tanszékét helyette Bonhoff tanár látja el. Behring kizárólagos teendője a kutatás. Jelenleg minden erejével és tudásával azon fáradozik, hogy biztos módszert találjon föl a szarvasmarháknek a tüdővész ellen immunissá tételére.

† **De Wet, európai utjáról.** A *Matin*, londoni tudósítója érdekes beszélgetést folytatott a napokban De Wet boer generálissal.

— Hogy van ön megelégedve utja eredményeivel? — kérdezte a hírlapíró.

— Nagyon meg vagyok elégedve — felelte De Wet. Sohasem hittem volna, hogy olyan nagy rokonszenvennel vannak irántunk az emberek, mint ahogy Hollandiában, Belgiumban, Párisban és Berlinben tapasztaltam. Boldog vagyok, hogy mindezt érezhettem, de azért nagyon vágyódom vissza hazámra. Nem szeretem a nagyvárosi életet s számomra csak hazám csendes földjén virul a boldogság. Vasárnap már visszaindulok Dél-Afrikába, míg társaim továbbra is itt maradnak. Utunk eredményeivel nagyon meg vagyunk elégedve s aзи hiszem, hogy gyűjtéseinkből körülbelül huszonöt millió frank fog befolyni.

† **Muska állapotok az orosz kórházakban.** Az orosz kórházakban, legalább is nagyon sok orosz kórházban olyan állapotok uralkodnak, mintha nem is gyógyítani, hanem megölni akarnák a betegeket. — (Meglepő ezt olvasni, mert nemrégiben a nemzetközi orvoskongresszusnak Péterváron és Moszkvában a lehető legpraktikusabban és valósággal pazarul berendezett óriás kórházakat mutattak be.) A baj ugyilászik szerinte az óriás vidéken van — s hogy komoly a sok panasz a kórházak ellen, annak az a jele, hogy a közönség bizalma elfordult a gyógyintézetektől. Az irtalom házai ellen fordult az általános hangulat. Különösen rettenetes dolgok kerülnek forgalomba az elmebeteg-intézetekben uralkodó állapotok felől. Ugyisólván naponta előfordul, hogy az elhunyt betegek testén bordatörést és mellkas-sérüléseket észlelnek. Rettenetes kegyetlenséggel és szívtelenséggel bántanak az orosz elmebeteg-intézetekben ezekkel a szerencsétlenekkel, akik hering módjára vannak a termekben elhelyezve, sőt igen sok beteg a folyosókon, meg a lépcsők alján és pincékben tanyázik. A többi kórházban szintén ilyen viszonyok uralkodnak. Például kiderült, hogy a pétervári szegényházban úgy büntetik az ott ápolt elagott beteg embereket, hogy forró, vagy pedig jéghideg fürdőbe kényszerítik. A dolog úgy tudódott ki, hogy legutóbb egy öreg asszonyt csaknem megöltözték a fürdőben. A folytonosan megújuló botrányok végre arra kényszerítették a hatóságokat, hogy szigorúan utána nézzenek a kórházakban történt dolgoknak s talán majd valamikor eredménye is lesz ennek a hivatalos akciónak. Addig is azonban: Isten őrizzen a kórházait!

† **Juhász-kutyák idomítása.** A mexikói bennszülöttek eredeti és sikeres módszert alkalmaznak a juhász-kutyák idomítására. Egy kutya-kölyköt elvesznek az anyjától a születése után egy-két nappal. A faj mellékes. A juhtól vagy a kecskétől szintén elveszik az egy-két napos magzatát és kicserélik a kutyával. Az első pár nap alatt nem igen barátkozik meg a juh- vagy kecske-anya az idegen és különös jövevénynyel, de végre aztán megszokja és éppugy apja, mintha a saját aprósága volna. Amikor a kutya már annyira lejjődik, hogy a célra használható, kiviszik a nyájjal együtt a legelőre és betanítják a szükséges dolgokra. Ha azután a kutya egy esztendő lesz, annyira beletanul már a dolgába, hogy a nyájat minden segítség nélkül kiviszi, megvédi és őrszertartja. Dolgát a legnagyobb óvatossággal végzi és a világért sem enged idegen kutyát közeledni a nyájhoz. Este szép rendben hazatereli a nyájat, ugyan-csak minden segítség nélkül és bárholyan kísértük, csalogtatják is magukhoz többi kutya-pajtásai, az mind hasztalan, a juhász-kutya hű a kötelességéhez és elmentől minden kísértésnek.

† **Lefelé fordított gázlámpafény.** A világítási berendezések terén fontos újításról ad egy német szaklap hírt. Ez a fordítva égő légszeszizzófény, amelynek találmánya Franciaországból származik: igen egyszerű szerkezetű és világító hatása messze fölmúlja az eddigi használatos, föléle égő lámpákat, mert a fényt egyenesen lefelé veti, tehát oda, ahol kell, nem pedig úgy, mint a régi rendszerű égők, amelyek fényének egy nagy része csak a mennyezet sugárvisszaverése útján érvényesül. Kevesebb légszeszt is fogyaszt; a gáz egy tányéralakú kis porcellántesten hengeres lyukakon át ömlik ki. A porcellántestnek az a célja, hogy a lámpa fémrészei ne váhassanak izzóvá. A fénykihasználás mérvére nézve megejtett próbák szerint a föléle égő hetven gyertya-ényű izzóharisnya csak a csucsánál sugároz ki ilyen erős világosságot, a közepén csak 30–35 gyertya-ényű, az alján pedig alig husz gyertya-ényű ad. A lefelé fordított égő közepe már ötven gyertya-ényűt ad, míg alsó csucsa teljes hetven gyertya-ényűnek megfelelő világosságot vet lefelé.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Megtámadott közgyűlési határozatok.

Lőwy Sámuel budapesti lakos a budapesti közúti vaspályatársaság ellen a budapesti királyi kereskedelmi és váltótörvényszék előtt keresetet indított, amelyben az 1901. évi március hó 28-ikán tartott közgyűlésben hozott összes határozatok megsemmisítését kérte volt, különösen ama határozatok megsemmisítését, amelyek a mérleg meg-

REGÉNY

ILICS IVAN HALÁLA.

Írta: Tolsztoj Leo.

(4)

Megösmékedett környezetével, méltósággal viselkedett úgy a föllebvalókkal, mint az alattvalókkal szemben s a legnagyobb pontossággal s megvesztegethetetlen lelkiismeretességgel intézte el a rábízott dolgokat. Szolgálatában, dacára ifjúságának és kissé könnyelmű hajlandóságainak, mindig figyelmes és tartózkodó volt; de a társas érintkezésben gyakran vidám, ha kellett elmés is, kedélyes, rendes, szóval „bon enfant”, ahogy főnöke s annak felesége elnevezték.

Akadott ugyan a városban viszonya egy aszszonyynyal, kinek megtetszett az új hivatalnok, akadt ugyan egy kis csipkeverő lány is és egy kis dinom-dánom mulatók hölgyekkel a nyalka szárnyságú társaságában s beszéltek valami éjjeli kocsiázásról elhagyott utcákon, — de mindezt oly kisjelentőségű volt, hogy senki sem szólhatta meg érte.

Mindennek összefoglalója volt a francia szállóige: *il faut que jeunesse se passe*.

Mindennek kedves, kedélyes látszata volt, sőt teljebb körökben még tetszett is.

Öt évig szolgált már Ilics Iván, amikor a hivatalban változás történt. Új rendszert léptettek életbe a törvényszéknél s új emberekre volt szükség.

Ilics Iván ilyen új ember volt.

Vizsgálóbíróknak hívták meg s bár új székhelye más kormányzóságban volt s véget vetett minden régebbi összeköttetésének, elvállalta a meghívást.

Ilics Iván tiszteletére ünnepet ültek régi hivataltársai, áadták neki az ezüst cigarettaszopkát s elutazott új otthonába.

Mint vizsgálóbíró éppen olyan *comme il faut*, kötelességtudó volt is magánügyeit éppen úgy el tudta választani hivatalos kötelességétől, mint annakelőtte.

Sőt maga az újfajta szolgálat is több ingerrel bírt reá nézve s jobban is érdekelte.

Előbbi szolgálatában kellemes volt neki hivatalos ruhájában az aggodalmaskodó ügyfelek közt fel s alá járni s tetszelegni hivataltársai előtt, bemenni előljárója szobájába minden akadály nélkül, teához ülni vele, cigarettára gyujtani a szobájában, de azoknak a száma, akik felett korlátlanul ő rendelkezett, nem volt igen nagy. De ezekkel úgy szeretett elbánni, mintha vele egyenranguak volnának s igyekezett volük éreztetni, hogy bár megkínózhatná őket, barátságos marad és soha sem lesz akadékoskodó.

De most, mint vizsgálóbíró, úgy érezte, hogy még a legtekintélyesebb emberek is, kivétel nélkül, hatalmában vannak s hogy rendkívül nagy dolog az, ha valakinek ő küld egy idézést. Az az előkelő, tekintélyes ember mint vádolt vagy tanu kerül eléje, ha akarja, leültetheti s az köteles minden kérdésére felelet adni.

Ilics Iván sohasem élt vissza hatalmával, sőt ellenkezőleg azon volt, hogy velük szemben a hivatal ridegségét enyhítse, de éppen ez okozta lelkeben azt a bizonyos ingert s ez kedveltette meg vele új hivatalát.

Hivatalban, illetőleg a vizsgálatok vezetésénél gyors gyakorlatra tett szert s mindent távol tartott magától, ami nem vonatkozott hivatalára s még a legbonnyolultabb dolgot is úgy intézte el, hogy az aktákon az ő valódi véleményének csak halovány mása jelenjék meg s hogy a kellő formát betartsa.

Új tartózkodási helyén új ismerősökre s új

társaságokra tett szert, új pozíciót teremtett magának s életbeosztását is másképpen rendezte be.

Bizonyos távolságban maradt a kormányzóság hivatalnokaitól s a bírói karból szerzett magának jobb társaságot, gazdag nemesi családoktól kötött ösmeretességet s egy kis ellenzékiekedésbe helyezkedett az intézőszéggel, amennyiben a meghatározott korlátok között szabadszelleme s emellett polgáriasan erkölcsös volt.

Ilics Iván élete új féskészbe is igen kellemesen alakult; a társaság, mely a kormányzószéket szidta, kedélyes volt és mulató, fizetése nagyobb volt s nem csekély új élvezetet szerzett életének a whist, melyet Ilics Iván most kezdett játszani, mert igen finoman, elevenen s megnyerő modorral értett a kártyához. E mellett szerencséje is volt s csaknem mindig nyert.

Két év múlva vezette a sors elébe leendő feleségét.

Praskovja Fedorovna igen vonzó, értelmes lány volt, ki magára irányította az emberek figyelmét s rögtön szemébe ötlött Ilics Ivánnak.

A bírói hivatal kedvességei mellett új érdekességet adott életének ez a kellemes, könnyed viszony is.

Régebbi hivatalában Ilics Iván igen szenvedélyes táncos volt, mint általángyéző már csak kivételes alkalmakkor táncos.

De azért úgy táncolt, hogy mindenki észrevehette, hogy bár az ötödik fizetési listába tartozik, ahhoz is jobban ért, mint a többiek.

Igy táncolt aztán néha-néha Praskovja Fedorovnával s így táncolva hódította meg a lányt. Beléje szeretett.

Ilics Ivánnak éppenséggel nem volt szándékában, hogy megházasodjék, de mikor a lány megszerette, ezt a dolgot is fontolóra vette.

— Mért ne házasodjam? — kérdezte önmagától.

állapítására, a nyereményátvitelre, a bérházak építésére, valamint a mérlegben kitüntetett külön-tartaléka vonatkozásak. A kereskedelmi és váltó-törvényesség a mai napon Nagy Odón elnök elnöke alatt tartott ülésében Fuchs István törvényeségi bíró előadása alapján felperest keresetnek összes pontjait elutasította. A per előadása, valamint az ítélethirdetés és indoklás több órát vett igénybe. A törvényesség megállapította, hogy a mérleg megfelelő mindama követelményeknek, amelyeket a kereskedelmi törvény előír úgy a mérleg világosságát, mint pedig a csoportosítást illetőleg. Azt a kereseti kérelmet, hogy a társaság tulajdonát képező budapesti helyi érdekű vasutak, valamint egyéb villamos vasutak egy 4% jövedelmi kulcs alapulvétele mellett legyenek csak a mérlegbe beállíthatók, a törvényesség visszautasította azzal az indoklással, hogy ily kérelem a kereskedelmi törvényvel ellentétes. Hasonlóképp elutasította felperest ama kereseti kérelemmel, hogy a mérlegben kimutatott külön-tartalék, amely a kereset állítása szerint a részvények értékesítése után befolyt bruttó összeggel szemben két millió korona különbözetet tüntet fel s amely különbözetre nézve felperes keresetében elszámolást kíván. Az ítélet megállapítja, hogy az engedélyokmány értelmében a külön-tartalékba csak a nettó összegek helyezendők és hogy felperes nincs jogosítva kívánni, hogy vele az engedélyokmány szerint a bruttóból levonásba hozható összegek külön és számszerűleg közöltesse, annál is inkább, miután a külön-tartalékként kitüntetett összeg már előző közgyűlés által jóvá is lett hagyva. A megítáradott nyereményátvitel tekintetében az ítélet kimondja, hogy részvénytársaságok jogosítva vannak mindenkor fennfokozó üzleti viszonyaik figyelembe vételével a nyereségnek egy részét a jövő évre átvinni annál is inkább, mert a fennfokozó esetben a kérdéses összegek nem is képezték az illető évről nyereségét, hanem előző éveknek áthozatalát. A társaság által a tartalékalapok javára épített bérházak, valamint a kocsivezetők és kalauzok számára a közgyűlés által nyugdíjalap képzésére megszavazott összegek tekintetében pedig megállapítja az ítélet, hogy mindez intézkedések előző közgyűlések hasonló jogerős határozatain alapulnak. Felperes egyuttal a felmerült perkiöltségek megfizetésében is elmarasztaltott.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete október 31-én Fürst Nándor miniszter tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen tárgyalta a Magyar Gyáripárosok Országos Szövetségének a vasúti árudíjszabások tervben levő általános felmérése ügyében az egyesülethez intézett átiratát s elhatározta, hogy az egyesület állást kíván foglalni ebben a hazai iparra nagyfontosságú kérdésben.

Ezért a Szövetséghez intézendő válasziratában hangsúlyozni fogja, hogy a tarifamegkötés a vas- és gépiparra is csak koros hatás lehet, mert így a gyártáshoz használt nyersanyagok megdrágulnak, ami az előállítás költségeinek emelkedését fogja maga után vonni; ez ismét a gyárak versenyképességét fogja csökkenteni s azokat a külföldi, amúgy is nyomasztó

versenyvel szemben még kedvezőtlenebb helyzetbe hozni.

Az elnök ezután jelentést tett arról, hogy a kereskedelmiügyi miniszter véleményezés végett megküldte a Magyar Gyáripárosok Országos Szövetségének egy amerikai érdekes csoport ajánlatát, amely szerint az amerikai gépekből fővárosunkban 5-10 évre terjedő kiállításra önjárt a kormány részéről nyújtandó bizonyos kedvezmények mellett rendezni. Az egyesület az ajánlat elutasítása mellett foglalt állást. Az egyesület még ez év tavaszán felterjesztést intézett a kereskedelmiügyi miniszterhez az iránt, hogy az állami megrendeléseknek az állami és a magángyárak közt való felosztására nézve megállapított százalékos kulcsot közölje az egyesülettel; e felterjesztés mindezek meg elintézésén, minéltozva az egyesület újabb felterjesztéssel kérelmezni fogja beadványának mielőbb való elintézését. A napilapokban megjelent ama közleményre vonatkozólag, hogy a közös hadügyminiszter a beszerzendő tatarokétegek szállítása kérdésében három magyargyárral közelről lépett érintkezésbe, a helyett, hogy a szükséges gyártást az egyesülettel közölje volna, hogy így a többi gyár is esetleg résztvehesen a versenytárgyaláson, elhatározta az egyesület, hogy ez ügyben sürgős felterjesztést intéz a kereskedelmiügyi miniszterhez.

Kötelező belépés a földmívelőket segítő cselédpénztárba. Az országos gazdasági munkás- és cselédközpontjaink érdekében Csongrádmegyében is széleskörű mozgalmat indított meg dr. Császár Zsigmond főispán aki e tárgyakban értekezletre hívta meg a megyei tisztviselőket s a gazdasági egyetemet. Az értekezlet elhatározta, hogy népgyűléseket tart a megye összes községeiben, bétről-hétre más és más helyen, amelyekre a gazdasági egyesület és a megyei központ is kiküldi megbízottait. Tömörkény község volt az első, amely megkezdte a népgyűlések sorozatát, miután itt már a népet foglalkoztatta a kérdésről a jegyző. A mai napon megtartott népgyűlésen megjelentek a központ, a gazdasági egyesület és a szolgabíró hivatali kiküldöttjei akik ismerlették az üdvös intézményt. A nép nemcsak figyelemmel hallgatta a szónokokat, de sokan azt hangoztatták, hogy kötelezővé kellene tenni a belépést minden földmívelőből élő gazdára és cselédre nézve. Összehasonlítást téve a Tömörkényen fennálló temetkezési együlettel, ahol többet kell fizetni és alig kapják tizedrészt az országos szervezet segítőpénztárnak, sőt életükben már 100 korona jutalmat és nyugdíjat kapnak, hogy a hajlandóság arra, hogy a temetkezési egyület tagjai a földmívelők nyugdíjintézetbe és segítőpénztárba lépnek be, amelynek egyszerre mintegy 600 tagja lenne Tömörkényen. E tekintetben a Csongrádmegyében Hódmezővásárhelyt megjelenő parasztság, a „Népszövetség” a hatóságok üdvös akcióját megkönyviti, amennyiben ezeket a népfelépítési eszméket közzétűk terjeszti.

A Révai Testvérek Irodalmi Intézet-Részvénytársaság tegnap tartotta rendes évi közgyűlést Jókai Mór elnöklet alatt. A 96.193 korona 20 fillérvnyi tiszta nyereségből 12 koronás, azaz 6%-os osztalék kifizetését határozta el, 20.000 koronát tartalékalapra, 18.144 koronát 62 fillért jutalékokra fordítanak, 10.048 korona 58 fillért pedig a jövő évi számlájára visznek át. A felügyelő-bizottság tagjait újból megválasztották

és dr. Falk Zsigmond részvényes indítványára a vezetőségnek köszönetet szavaztak.

Sorsolás. Bácsbóli jelentik, hogy az 1860-iki államvisorjegyek mai húzásán a hatszederes koronás 10-nyereményt a 101068-9 számú, a szazeder koronás második díjat a 17681-8 számú s az ötveneder koronás harmadik díjat a 8506-14 számú sorsjegy nyerte. Husz-huszeder koronát nyert a 6193-8 és 6198-20 számú, s tíz-tízeder koronát a 63-15, az 1627-2, az 1565-18, az 1736-17, az 1736-19, a 8428-5, a 3883-1 a 4873-16, a 6621-18, a 8987-19, a 11464-18, a 12915-6, a 629-6, a 18276-6 és a 1994-7 számú sorsjegyek.

Fizetésektelenség. Köszeg és Társa budapesti selyemárukereskedő-cég fizetésektelenséget jelentett. A passzívák 300.000 koronát tesznek.

Szuszárak. A kontingens nyersszusz árát Budapesten 36.50 korona pénzben, 37.- korona áruban. Bácsban az irányzat valamivel nyugodtabb. A kontingentált készáru 38.- korona pénzben, 38.20 korona áruban.

Szertéskonzumvásár. (A székesfővárosi szertés-vásár és közgyűlési intézkedése.) November 3-án. Főhajtás: Zsirterés, ugyanígy 6 reg. I. rendű 850 kilogramm — darab, II. rendű 280-350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm — darab, közép 230-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husstérés ugyanígy 300 kilogramm — darab, süldő 240-300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 606 darab. Előző napi maradvány 767 darab, összesen 1373 darab. Eladott 1094 drb. Maradvány 279 darab. A vásár irányzata élénk volt. — Következő árak jegyzetelték: Zsirterés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül — fillérig, II. rendű 280-350 kilogramm — 84-88 fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm — 96-100 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm — 88-98 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm — 78-88 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Husstérés: Nehéz 300 kilogramm — fillérig, könnyű 140-300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként élesulyban.

Bécsi vágómarhavasár. November 3. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st.-máriai központi vásárosarnokban ma megtartott vágómarhavasárra felhajtott: 2478 darab magyar fajta, 389 darab galíciai fajta, 29 darab bukovinai fajta, 595 darab német fajta, összesen tehát 4667 darab szarvasmarha.

Jegyzékek: 100 kilogrammonként 60 sulyban, magyar hízókör I. minőségű 72-76 fillér, kivételesen — 88 fillér, II. minőségű 62-71 fillér, III. minőségű 62-62 fillér, galíciai hízókör I. minőségű 76-80 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 63-75 fillér, III. minőségű 60-67 fillér: német hízókör I. minőségű 80-85 fillér, kivételesen 88 fillér, II. minőségű 72-79 fillér, III. minőségű 62-71 fillér. Legelő ökrök 46-56 fillér, levágott ökrök — fillér. Bika és tehén 100 kilogrammonként 62-72 koronára. Kivételesen — korona, 100 kilonként, bivaly 84-48 korona, a fogyasztási adóval együtt.

Praskovja Fedorovna nemesi családból származott, csinos volt s volt valami vagyonkaja is. Ilics Iván ugyan fényes házasságra is számíthatott, de ez a választás sem volt rossz.

Ilics Ivánnak megvolt a fizetés s körülbelül ugyanannyi jutott egy hónapra az asszony vagyonából is.

A rokonság jó volt; a lány pedig rendes, kedves és szeretetreméltó.

Ha azt mondanák, hogy Ilics Iván beszélgetett menyasszonyába s megtalálta benne azt a harmóniát, melyet életében keresett, éppen úgy valótlanságot állítanak, mintha azt mondanák, hogy azért nősült meg, mert társasága sürgette ezt az okos házasságot.

Kétféle okból házasodott meg; először kellemes volt neki, hogy ilyen asszonyra tett szert, másodszor pedig azért, mert az előkelő emberek nem helytelenítették.

Hát meg nősült.

Maga az eljegyzés időszaka s a házasság első ideje kedveskedésekkel telt el. Az új otthon berendezése, az új edények, az új fehérneműek egészen kedvesek voltak s minden igen tetszős, amíg csak az asszony nem készült lebetegedni. Ilics Iván mindaddig úgy gondolkodott, hogy a házasság alapja a kellemes, barátságos, józan életnek s nemhogy nem zavarja vagy megrontja azt, de kellemességeit még elő is segíti.

És ime, az áldott állapot első hónapjaiban már az asszony egészen új, váratlan, kellemetlen, nyomasztó kezdett lenni, amire éppenséggel nem volt elkészülve s amivel sehogysem tudott megbirkózni.

Az asszony, legalább Ilics Ivánnak így tűnt föl, kezdte megzavarni a nyugodt, békés életet: minden ok nélkül féltékeny volt, azt követelte, hogy folytonosan szoknyája mellett maradjon, civakodást keresett s kellemetlen jelenetekkel izgalomkba sodorta.

Előtte azt remélte Ilics Iván, hogy ebből a kellemetlen helyzetből megszokott, könnyű életfelfogásával vághatja ki magát; igyekezett ki-fürkészni felesége lelki állapotát, tovább is kellemesen igyekezett élni, meghívta barátait, nála kártyázta, klubba járt, társaságokba, de az asszony egyszerre oly durván állt ki ellene s oly nyakasan kellemetlenkedett vele, ha kívánságait nem teljesítette, hogy Ilics Iván lelke iszonyattal telt meg.

— Addig kellemetlenkedem, míg meg nem hajlik előttem! — ez volt az asszony elve.

Megértette s átértette, hogy a házaselet, legalább az övé, nem mindig, az élet legkellemesebb oldalát tárja fel, hogy megrontja azt s éppen ezért módot kell találni, hogy ezek a zavarok elsimuljanak.

És elkezdte ezt a módot keresni.

A szolgálat volt az egyedüli, mi Praskovja Fedorovnáknak imponált és a szolgálat s a vele járó kötelességek kihasználása adták meg Ilics Ivánnak a módot, hogy megküzdjön feleségével.

A gyermek születésével, azzal a kísérlettel, hogy az anya maga szoptassa, a hiábavaló kísérletekkel, a gyermek valódi és képzelt betegségeivel, melyek mind-mind Ilics Iván jelenlétét követelték, bárha ő éppenséggel nem vágyakozott erre, beállott a szükségesség, hogy otthonán kívül teremtsen magának új világot.

És minél izgalmasabb és követelőbb lett az asszony, annál messzebb távolodott tőle Ilics Iván.

Jobban és jobban imádni kezdte hivatalát és még ambiciózusabb volt, mint annakelőtte.

Igen hamar, házassága után egy évvel belátta már, hogy a házasság, bár nyújt egy kis kényelmet, valójában nagyon bonyolult és kellemetlen feladat, amelynek éppen úgy, mint a hivatalnak, külön szabályzatokat kellene kidolgozni,

hogy tisztességes, illetőleg a társaság által megkívánt életem élhessenek.

És ilyen szabályzatot dolgozott ki Ilics Iván a maga számára.

A házasságtól éppenséggel csak egy kellemes háziéletet kívánt, feleségében gazdaszonyt látott, éjjeli szállása biztosítva volt s a külvilág, a közvélemény előtt is tiszta színben állott.

Ezenkívül keresett szórakozást és ha talált, hát igen megelégedett volt. Ha ellentállás és akaratosság akad, rögtön visszavonult hivatalos életébe s nyugalmát ott fellelte.

Ilics Ivánt jó hivatalnoknak tartották s három év múlva államügyész-helyettesnek nevezték ki.

Az új kötelességek, annak lehetősége, hogy mindenkit pörbe idézhet, beszédeinek nyilvánossága, — mindecsk arra szolgált, hogy hivatalát még jobban megszeresse.

S gyermekei születtek.

Az asszony mindig mormogóbbá és bosszankodóbbá vált, de az Ilics Iván által kidolgozott szabályok elérték céljukat: — számba se vette az asszonyt.

Hétévi szolgálat után Ilics Ivánt, mint államügyészt más kormányzóságba helyezték át. Ahiurcolkodtak, a pénz fogytán volt s az asszonynak nem tetszett az új város s az idegen környék.

Igaz, hogy a fizetés nagyobb volt, mint azelőtt, de drágább az élet is, két gyermekük meghalt s a házi élet Ilics Ivánnak még kellemetlenebbé vált.

Minden bajért, ami új tartózkodási helyükön érte őket, az asszony férjét vonta felelősségre.

Minden párbeszédük, akár a gyermekek nevelésére vonatkozott, akár más valamire, civakodással végződött s minden pillanatban verekedés támadhatott közöttük.

(Folytatása következik.)

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, november 3.

Mérsékelt vételkedv mellett 16.000 métermázsza buza került a forgalomba változatlan árakkal. Rozsban nyugodt volt az irányzat. Tengeriben változatlan árak maradtak. Zabban tartott volt az irányzat.

Eladott: Buza. Tiszavideki: 1500 mm. 81-5 k. 8 K. — 1. 400 mm. 82 k. 7 K. 97 1/2 l., 100 mm. 82 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 82 k. 7 K. 97 1/2 l., 100 mm. 81-3 k. 7 K. 90 l., 100 mm. 81-5 k. 7 K. 97 1/2 l., 200 mm. 81 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 95 l., 400 mm. 81 k. 7 K. 95 l., 60 mm. 81 k. 7 K. 92 1/2 l., 200 mm. 81 k. 7 K. 90 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 75 l., kev., 1000 mm. 81 k. 7 K. 87 1/2 l., 100 mm. 80-8 k. 7 K. 92 1/2 l., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 99 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 75 l., kev., 100 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 75 l., sárga 150 mm. 78 k. 7 K. 75 k. kev. sárga.

Fejérmegyei: 650 mm. 79 k. 7 K. 75 K. 620 mm. 77-5 k. 7 K. 60 K. 500 mm. 77 k. 7. 52 1/2 K. sárga. 100 mm. 77 k. 7 K. 60 l.

Pestmegyei: 1200 mm. 80-5 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 71 1/2 l., 300 mm. 80 k. 7 K. 75 l., 100 mm. 79-8 k. 7 K. 65 l., sárga. 300 mm. 79-5 k. 7 K. 72 1/2 l., 300 mm. 79-5 k. 7 K. 65 l., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 80 l.

Határ: 800 mm. 80-5 k. 7 K. 92 1/2 l. Felsőmagyarországi: 400 mm. 80 k. 7 K. 55 l. Borsági: 1500 mm. 80-5 k. 7 K. 80 l. Bácskai: 150 mm. 78-2 k. 7 K. 75 l. kev., 200 mm. 78 k. 7 K. 75 l., 2-0 mm. 78 k. 7 K. 65 l., sárga.

Raktárú: 400 mm. 78 k. 7 K. 65 l. Mind három hónapra. Rossz: 400 mm. 6 K. 45 f., 100 mm. 6 K. 42 1/2 f., 200 mm. 6 K. 40 l., 150 mm. 6 K. 30 l. paritás. Arpa: 100 mm. 5 K. 75 l., 500 mm. 5 K. 70 f. kajóról.

Zab: 150 mm. 6 K. 60 f., 150 mm. 8 K. 47 1/2 l., 100 mm. 6 K. 40 l., 800 mm. 6 K. 35 f. Lucerna: 60 mm. 61 K. ab. Tiszai állomás.

Készpénzesítés mellett. A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde s-akái szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilo	Kilogramm		Kilo	Kilogramm	
		ár	ár		ár	ár
Tiszavideki	uj	10	0	50	7,55	7,70
		75	7,40	7,60	7,70	7,90
		79	7,45	7,60	7,70	7,90
Fehérmegyei		75	7,40	7,60	7,70	7,90
		77	7,45	7,60	7,70	7,90
		79	7,40	7,60	7,70	7,90
Pestvidéki		75	7,40	7,60	7,70	7,90
		77	7,45	7,60	7,70	7,90
		79	7,40	7,60	7,70	7,90
Bánsági		75	7,40	7,60	7,70	7,90
		77	7,45	7,60	7,70	7,90
		79	7,40	7,60	7,70	7,90
Bácskai		75	7,40	7,60	7,70	7,90
		77	7,45	7,60	7,70	7,90
		79	7,40	7,60	7,70	7,90

Egyéb gabonafélék	Kilo	Kilogramm		Kilo	Kilogramm	
		ár	ár		ár	ár
Rossz	uj	10	0	50	6,45	6,60
		75	6,40	6,60	6,45	6,60
Arpa		75	6,40	6,60	6,45	6,60
		77	6,45	6,60	6,45	6,60
Zab		75	6,40	6,60	6,45	6,60
Tengeri		75	6,40	6,60	6,45	6,60
Májusi		75	6,40	6,60	6,45	6,60
Májusi tengeri		75	6,40	6,60	6,45	6,60
Augusztusi		75	6,40	6,60	6,45	6,60

A határőrséglet folyamán a következő költségek	Kilo	Kilogramm		Kilo	Kilogramm	
		ár	ár		ár	ár
Oktoberi buza 1902.		7,42	7,38	7,39		
Oktoberi buza 1902.		7,42	7,38	7,39		
Oktoberi rozs 1902.		6,46	6,47	6,45		
Oktoberi rozs 1902.		6,46	6,47	6,45		
Oktoberi zab 1902.		6,28				
Oktoberi zab 1902.		6,28				
Májusi tengeri 1902.		6,71	5,68			
Augusztusi repce 1902.						

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:	Kilo	Kilogramm		Kilo	Kilogramm	
		ár	ár		ár	ár
Oktoberi buza 1902.		7,39	7,40			
Oktoberi rozs 1902.		6,45	6,46			
Oktoberi zab 1902.		6,27	6,28			
Májusi tengeri 1902.		6,68	5,70			
Augusztusi repce 1902.						

Délután fél 5 óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:	Kilo	Kilogramm		Kilo	Kilogramm	
		ár	ár		ár	ár
Oktoberi buza 1902.		7,39	7,40			
Oktoberi rozs 1902.		6,45	6,46			
Oktoberi zab 1902.		6,27	6,28			
Májusi tengeri 1902.		6,68	5,70			
Augusztusi repce 1902.						

A budapesti értéktözsde.	Kilo	Kilogramm		Kilo	Kilogramm	
		ár	ár		ár	ár
Oktoberi buza 1902.		7,39	7,40			
Oktoberi rozs 1902.		6,45	6,46			
Oktoberi zab 1902.		6,27	6,28			
Májusi tengeri 1902.		6,68	5,70			
Augusztusi repce 1902.						

A mai tőzsdén a külföldi szilárd árfolyamok csak az ület kezdetén nyertek kifejezést, később a belüldi politikai viszonyok rosszabbodása folytán, bécsi eladásokra a nemzetközi értékek árfolyama gyöngült,	Kilo	Kilogramm		Kilo	Kilogramm	
		ár	ár		ár	ár
Oktoberi buza 1902.		7,39	7,40			
Oktoberi rozs 1902.		6,45	6,46			
Oktoberi zab 1902.		6,27	6,28			
Májusi tengeri 1902.		6,68	5,70			
Augusztusi repce 1902.						

A budapesti értéktözsde.	Kilo	Kilogramm		Kilo	Kilogramm	
		ár	ár		ár	ár
Oktoberi buza 1902.		7,39	7,40			
Oktoberi rozs 1902.		6,45	6,46			
Oktoberi zab 1902.		6,27	6,28			
Májusi tengeri 1902.		6,68	5,70			
Augusztusi repce 1902.						

míg Rimamurányi vasműrészvények keresve voltak és azok ára 10 korona, szelvény nélkül 3 koronával emelkedtek. Az általános forgalom mérsékelt maradt.

Értéktözsde. Szilárd irányzattal nyílt meg és kedvező hangulattal zárult. Osztrák hitelrészvény 678.50—674.75. Magyar hitelrészvény 711.60—712.60. Osztrák-magyar államvasut 704.—704.75. Rimamurányi vasmű 478.50—479.25. Közüti vaspálya-társaság 620.60. Városi villamos vasut 380.50—392.— korona.

Déli tőzsde. Alacsonyabb berlini jegyzésekre és belpolitikára gyöngült. Osztrák hitelrészvény 678.75—671.75—672.25. Magyar hitelrészvény 711.—709.—709.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 703.75—702.25—703.60. Déli vasut 76.—. Rimamurányi vasmű részvény 468.—469.—468.60. Magyar lezártolt-bank 446.—. Jelzálogbank 567.—466.50—467.—. Közüti vaspálya részvény 618.50—617.—. Városi villamos vasut 330.—329.—. Magyar aranyárjádék 120.85. Magyar koronaárjádék 97.85 korona.

A helyi értékek piaca csöndes. Kötés nem fordult elő. A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 5.—6.— korona, nyolc napra 12—14 korona, 1902. november hó végére 19—21 korona.

A 4 órai záratkör maradt: Osztrák hitelrészvény 672.50. Magyar hitelrészvény 709.—. Leszámtolóbank részvény 446.—. Rimamurányi vasmű részvény 470.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 702.50. Közüti vasut részvény 617.—. Városi villamos vasut részvény 329.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következők árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 57.—63.— korona, vörös aprószemű 62.—65.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búnsági — korona. középszemű 67.—69.— korona. nagyszemű 71.—73.— korona. Disznózsír-budapesti 68.—68.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona. városi 4 darabos 60.—60.50. korona, 3 darabos 62.—62.50 korona, tisztított — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.50—11.75 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 18.50—13.75 korona, 85 darabos 17.—17.25 korona, azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.—11.25 korona, 100 darabos 18.25—18.50 korona, 85 darabos 17.—17.25 korona. Szilvái: szilvái 16.—16.50 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsdén kedvező hangulat volt. A déli tőzsdén csöndes volt a forgalom, az árak javultak. Záratkör csöndes volt a forgalom, a vételkedv javulása tartott.

Bécs, november 3. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyárjádék 120.45. lízai és szegedi kőolaj sorjegy 157.—. Magyar vasuti kőolaj ezüstben —. Magyar keleti vasuti állami kőolaj —. Magyar lezártolt-bank 450.—. Rimamurányi vasműrészvény 469.20. Magyar koronaárjádék 97.60. 4%-os Osztrák lődeheren. kőolaj 97.40. Magyar hitelbank részvény 710.50. Magyar nyeregmű kőolaj sorjegy 202.—. Kassa-csehergeri vasuti részvény —. Magyar keres. bank —. Magyar cukoripar 1350.—

Bécs, november 3. (Osztrák értékek zárlata.) 4%-os papírárjádék 100.95. 4%-os osztr. aranyárjádék 120.60. 1890-s sorjegy 150.—. Osztrák hitelbank sorjegy 427.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyeket 450.50. Osztrák-magyar bank 1500. Déli vasut 75.—. Dunagőzhajózási részvény 907.—. Dohányrészvény 319.—. Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 116.25. 4%-os ezüst árjádék 100.80. Osztrák soronjárjádék 100.15. 1884-iki sorjegy 250.—. Osztrák hitelintézet részvény 673.—. Unionbank 633.—. Osztrák Landerbank 380.—. Osztrák-magyar államvasut 702.25. Elbavölgyi vasut 450.—. Alpein bányarészvény 380.50. 20 kártya arany 18.00.—. Londoni váltóár 239.05. Bécsi Tramway Lít B. —. Bécsi Tramway Lít A. —. Lipót kőolaj —. Az irányzat nyomott.

Bécs, november 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a záratkör a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 673.—. Magyar hitelrészvény 711.50. Angol-Osztrák bank 273.50. Bécsi bankjegyeket 451.—. Union bank 532.50. Landerbank 390.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 703.—. Déli vasut 75.50. Elbavölgyi vasut 459.—. Eszakiungyati vasut részvény —. Dohányrészvény 319.50. Rimamurányi vasmű 469.—. Alpein bányarészvény 380.50. Májusi árjádék 100.95. Magyar koronaárjádék 97.60. Lőrök sorjegyek 115.25. Német birodalmi márká 116.95—117.02—Napoleonár 19.05.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, november 3. (Zárlati tudósítás.) A tőzsde eleinte nem volt egyenes. Bányarészek gyengébbek. Bochumiak bágyadtak, mert bizonytalan, hogy az e héten összeülők közszindikátus fel fogja-e emelni az árakat. Vasutak ártartók. Járjádéok csöndesek. Bankokban nincs verőkedv. Minden egyéb változatlan. Magánkamatláb 3/4%.

Berlin, november 3. (Zárlati.) 4%-os papírárjádék —. 4%-os osztrák aranyárjádék 102.90. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronaárjádék 98.40. Osztrák-magyar államvasut 151.—. Kassa-csehergeri vasut —. Bécsi váltóár 55.40. Magyar vasut beruházási kőolaj —. Alpein bányarészvény —. Disconto-Commandit 158.30. Általános villamosság Edeon 170.—. Gelsenkirchen 172.75. Laura-kőolaj 200.10. 4%-os ezüstárjádék —. 4%-os magyar aranyárjádék 101.80. Osztrák hitelrészvény 212.50. Déli vasut 19.60. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.45. 4%-os új orosz kőolaj 90.90. Török dohányrészvény —. Olasz árjádék 103.50. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 167.—. Harpeni 166.75. Az irányzat csendes.

Berlin, november 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Bécsi forgalom. 4%-os magyar aranyárjádék 101.80. Magyar koronaárjádék 98.40. Osztrák hitelrészvény 212.50. Osztrák-magyar államvasut 151.—. Déli vasut 19.60. Eszakiungyati vasut 216.45. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz —. Buschtheider —. Orosz bankjegyek —. (Ultimo.) Lombard —.

Paris, november 3. (Zárlati.) Osztrák-magyar államvasut —. 4%-os osztrák aranyárjádék 102.90. Osztrák Landerbank —. 3%-os francia árjádék 100.—. Ottomankor 590.—. 3 1/2%-os francia árjádék 99.07. Alpein bányarészvény —. Déli vasut 100.—. 4%-os magyar aranyárjádék 103.60. Párisi bankrészvény 1078. Olasz árjádék 103.35. Francia törleszt. árjádék —. Osztrák földhitelintézet részvény 1180.—. Török dohányrészvény 363.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 3. (Zárlati.) 4%-os papírárjádék 101.40. 4%-os osztrák aranyárjádék 103.—. Magyar koronaárjádék 98.35. Osztrák-magyar bank 113.60. Déli vasut 19.80. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.42. Bécsi bankjegyeket 114.10. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranyárjádék 87.50. 4%-os ezüstárjádék 101.35. 4%-os magyar aranyárjádék 101.65. Osztrák hitelrészvény 212.50. Osztrák-magyar államvasut 151.50. Eszakiungyati vasut —. Bécsi váltóár 55.45. Párisi váltóár 814.—. Unio bank —. Alpein bányarészvény —. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Bécsi forgalom. Osztrák hitelrészvény 212.50. Német bank 212.75. Disconto 188.25. Berlini kereskedelmi bank 156.80. Gelsenkirchen —. Harpeni 166.75. Laura-kőolaj —. Olasz árjádék 103.50. Az irányzat szilárd.

Hamburg, november 3. (Zárlati.) 4%-os ezüstárjádék 101.20. 1890. sorjegy 141.75. Déli vasut 19.50. 4%-os osztrák aranyárjádék 102.75. Osztrák hitelrészvény 212.45. Osztrák-magyar államvasut 150.75. Olasz árjádék 103.10. 4%-os magyar aranyárjádék 101.60. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

November 3. A sertésüzlet irányzata: lanya. A) Hízott sertések ára: L A) Magyar eiszörendő: Oreg nehéz (pártonként 400 kilogramm fenti súlyban) 108—110 fillér. Oreg közep (pártonként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (pártonként 320 kilogramm fenti súlyban) 114—116 fillér. Fialat közep (pártonként 261—320 kilogramm terjedő súlyban) 113—114 fillér. Fialat könnyű (pártonként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. — II. Magyar eiszörendő: Nehéz (pártonként 280 kilogramm fenti súlyban) — fillér. Közep (pártonként 240—280 kilogramm súlyban) — fillér. Könnyű (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. — III. Romániai: Nehéz (pártonként 320 kilogramm fenti súlyban) — fillér. Közep (pártonként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (pártonként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. — IV. Romániai erdőfeji (Stachl): Nehéz (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. — V. Szerbiai: Nehéz (pártonként 280 kilogramm fenti súlyban) 112—114 fillér. Közep (pártonként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 110—112 fillér. Könnyű (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) 102—106 fillér.

Sertésüzlet szám 1902. nov. 1. napján volt 45998 darab. — 1902. nov. 2. napján lehajtatott 219 darab. — 1902. nov. 2. napján elszállított 1936 darab, 1902. november 3. napjára maradt készletben 44.281 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, november 3.

Közép-Európát magas levegőnyomás borítja és az alacsony nyomás északon tartózkodik. Európában az idő hűvös és száraz. Nálunk is jelentékeny volt a hőstélyes, különben pedig az idő változóan felhős és száraz. Később: Jelentékeny éjjeli lehűléssel, száraz idő várható. (Helyenkint köddel).

Vizállás.

Jár	Szállás	Nov. Okt. 31.	Jár	Szállás	Nov. Okt. 31.
		ár			ár
Duna	Schärding	0,67 0,77	Tisza	M-Gyógy	0,30 0,37
	Pápa	1,06 1,08		Tekcsény	0,08 0,17
	Bécs	0,09 0,06		V-Kandó	0,24 0,29
	Pozsony	1,11 1,06		Tolna	1,24 1,04
	Komárom	1,09 0,28		Tisza-Püred	1,50 2,64
	Budapest	1,89 1,70		Szolnok	1,74 2,01
	Paks	0,90 1,80		Csongrád	1,04 3,10
	Mohács	2,40 2,49		Szeged	2,18 3,83
	Győr	2,78 3,01		Török-Bécs	1,49 1,98
	Újvidék	2,28 2,64		Tild	2,60 2,83
	Pancsova	2,25 2,41		Csanca	0,80 0,84
	Orsova	2,40 2,49		Óruda	1,04 1,01

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERÁHAZ.

Kedd, 1902. november hó 4-én.

Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szereszte Wagner Richard. Fordították Böhm Gusztáv és Ormay Ferenc.

Személyek:

I. Henrik	Ney D.	1) királyi hir.	Várady
Lohengrin	Bochniok	1) Dálnoki	Kiss
Brabant	Krammer T.	2) lovag	Ney B.
Gottfried h.	Krauner	4) Kornai	
Telramund	Beck		
Ortrud, neje	Diósyné		

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. november hó 4-én.

Kurucok Párisban.

Történelmi vígjáték 3 felvonásban. Irtá Berczik Árpád.

Személyek:

Kökönyesdy	Gyenes	Király Ádám	Dezso
Zsófi	Ligeti	Fronsac	Pálffy
Kökönyesdyne	Rákosi	Torcy	Náday
Rátty	Császár	Pomponne	Alsógi
Szentpéteri	Ujházy	Villand	Paulayné
Baranyai	Gál	La Mothe	Dömjén
Illosvay	Gabányi	Livry	Rózsahegy

Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. november hó 4-én.

Csókón szerzett vőlegény.

Énekes boház 3 felvonásban. Irtá Szigeti József. Zenéjét szerzte: Serly Lajos.

Személyek:

Csonai	Balassa	Trauer	Vendrei
Béla	Góth	Előjáró	Kazaliczky
Fézi	Rostagni	Imag	Tapolczai
Abrai Irén	Fedák	Futaki	Szeredy
Baranyai	Pethes	Ripacs	Hegedűs
Olga	Nógrádi	Nefelejts	Nikó

Kezdete 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. november hó 4-én.

Casanova.

Regényes nagy operetta 3 felvonásban. előjátékkal. Irtá Faragó Jenő. Zenéjét szerzte Barna László.

Személyek:

Casanova	Nyárai	A sátn felesége	Küry
A sátn	Marion		
Petrucio	Szirmai	Pompadour	Delli
XIV. Lajos	Lia	Náthán	Harmath I.
Mózes	Holló	Barbarine	
Marina	Dörny M.	Stella	
Heloise	Pázmán	Napoleon	
Joe	Bakter		
Pietro	Kápolnai.	Pero	Nagy
Utcai táncosnő	Kápolnai.	Pero	

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. november hó 4-én.

Balkézről.

Bohász 3 felvonásban. Irtá Pierre Veber. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Lavarde	Ráthonyi	Féverollesné	Tomesányi
Colette	Horváth	Garrigue	Delli
Bridier	Boross	Ribouis	Faragó
Bridierné	Sziklaine	Francis	Iványi

Kezdete 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. november hó 4-én.

Angol élet.

Irtá Ráth István. Kezdete 7 1/2 órakor.

PONGYOLÁK

legnagyobb választékban 3 fti 50 kr.-tól, divatos posztó- és Zybellen-aljak 3 fttől.

Rusznák Dávidnál, Király-utca 21.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	VI-színház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	Kurucok Párisban	A csókón szerzett vőlegény	Lili	Balkézről
Csütörtök	A hugonották	A bögre A fősvény	A csókón szerzett vőlegény	Katalin	Balkézről
Péntek	Hunyady László	Halásos csönd	A csókón szerzett vőlegény	Niobe	Balkézről
Sombat	A bajazók, Piros cipő	Halásos csönd	Loute	Niobe	Balkézről
d. n. Vasárnap este	A nürnbergi mesterdalnokok	A szigetvári vértanúk	A csókón szerzett vőlegény	Náni	B. A. L. E. K.
		Halásos csönd	Loute	Niobe	Balkézről

Az Országos Női Gyorsíró-Egyesület

gyorsírási és gépirrási szakiskolájának írásmunka-osztálya (COPYING OFFICE)
utányos áron készít bármely írógépen mindennemű írásmunkát és sokszorosítást.

Magyar és német gyorsírásban

Az az összes használatban levő írógépek: Remington-Standard, (Rem), Fay-Sho, Underwood, ost. New Century Calligraph, Smith-Premier, Crandall, Frister et Sossmann, Ideal Hammond, Empire alapos oktatás. Bővebb felvilágosítást ad: Kaiser Gizella elnök Budapest, Kazinczy-u. 3. l. em.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Egy éjjeli támadás

nagy kiállítás németjének szerzője: Paula Martinetti
Mary Lincke
koncert-énekesnő
Little Fred
akrobata kutyával
Trio Decaruso
olass utcai énekesek
Alexandroff
orosz együttes
Marins, Sábher, Karen, Harant, Baumann, Leony, Tarka Szinpad, Ballet, Kozmográf.
Az előadás 8 órakor kezdődik.
A télikerben reggel 5 óráig Vörö Elek előzenekara hangversenyez.

KÖRÜTI FÜRDŐ és GOZMOSO

Gőz- és porcelán-kádforrók, fedett téliuszoda, hidegvíz-gyógyintézet, villamos fürők, lésszató és soványító-kurák.

Erzsébet-körút 51.

A gőzmosóda gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait

Használjon Kerpel-féle Kézfimozítót

folyadékot, mely a kezét 3 nap alatt bársónysimává és hófehérré teszi. 1 üveg 90 fillér. Kerpel győgyár, Budapest, V., Lipót-körút 28. 4 üveg rendelésnél franco.

A lexikon.

Fontos könyv, mert minden dologról lehet legbővebb tájékoztatást nyújt és így nélkülözhetetlen az életminden terén. Ki nem akar valami felvilágosítást ebben vagy abban a szakban és kinek ne volna vágya, hogy egy ilyen mindentudó könyv birtokába jusson? A lexikonnak csak az a nagy hibája, hogy sohasem lehet teljes, mert az élet mindig újabb és újabb adatokkal gyarapítja. Így nem teljes az a lexikon se, amely még nem vehette fel azt a tényt az „Országosorszájk” rovat alatt, hogy a leg-szerencsésebb bankház a Hecht-Bankház, mert ott nyerték a legtöbb főnyereményt. Vásároljon tehát országosorszájkot a Hecht-Bankháznál, Budapest, Ferenciek-tere 6. Egész sorsjegy 12 kor, fél 6 kor, negyed 3 kor, nyolcad 1 kor. 50 fillér.

Török szerencsenaptára

A hónap mely napján születtem?

Mindenki kísérleje meg szerencsáját a hónap azon napján, melyen született.

1	109959	11	84747	23	109641
2	79711	12	109626	23	6415
3	107297	13	44388	24	67190
4	8458	14	107292	25	109728
5	89374	15	4060	26	53077
6	109959	16	109650	27	107297
7	64191	17	51391	28	92711
8	107276	18	12305	29	5172
9	6301	19	109632	30	85135
10	109737	20	9023	31	109733
		21	60030		

A m. kir. szabadalm. osztálysorsjáték I. osztályának tervszerű betétjei.

1. eredeti sorsjegy 1.50 kor. 1. eredeti sorsjegy 6.— kor.

1. eredeti sorsjegy 3.— kor. 1. eredeti sorsjegy 12.— kor.

Fenti számok esetleges biztosítására megrendelést azonnal, legkésőbb azonban november hó 10-ig kérünk.

Török A. és Társa

bankháza, Budapest.

Legnagyobb osztálysorsjegy iroda hazánkban.

Központ: Teréz-körút 46c. sz.

FIÓKOK:

Váci-körút 4. szám.

Museum-körút 11. sz. Erzsébet-körút 54. sz.

RÉMI-MULATÓ.

Király-utca 71. Király-utca 71.

Rémi Tivadar, igazgató. Halmos M., művészeti Pénztárnok 7 órakor. Kezdete 8 órakor.

Az új szenzációs novemberi műsor rendkívüli sikere!

Eddig még Budapesten nem látott hallatlan mulatványok!

— Georg és Gusztá Edler —

a „Styria” című folyóiratban

Georg Bonhairs-csoport

a jelenkor legérdekesebb mulatványai

La belle Heloise Titomb

a világhírű dómáster énekes és táncosnő

The 4 Noiset

a világ legnagyobb szórakoztató és versenykerékparaszai

Charlotte Kara

(Kreol) Etelle Parisienne

Les Omankofsky

láncokrohátok, 8 gyermek fenomenális mulatványa a lánc trapézban

valamint 12 elsőrangú művész fellépésével.

Minden ünnep- és vasárnap 2 előadás.

Belépőjegyek elővételben 70 kr., kaphatók: tüzsdé Andrássy-utca 88., tüzsdé Erzsébet-körút 51. (fűrdőpalota) és tüzsdé Király u. 72.

Az előadás után a téliker-kávéházban Pécsi Hegedűs Gyula előzenekara hangversenyez reggel 5 óráig.

Fiu-Ulster K. 18, iskolaöltöny K. 10, fiu téli havelock K. 12 (mind tiszta gyapjú) Rothberger Jakab és fia kir. udvari szállítónál Budapest, Váci-utca 6. szám.

NE VÁSÁROLJANAK

értéktelen és néha hamított rumot. Az esszenál az egészre károsak. „Battle Axe Jamaica Rum” lemeretes mint

BATTLE-AXE JAMAICA RUM

„The Nectar of Jamaica”

Minden üveg a cég felügyelete alatt eredetileg töltve.

A. A. Baker & Co., London E. C.

Ezen védjegy az összes kulturális. törv. védett.

CSAK elsőrangú cégeknek kapható.

ÖNGYILKOSSÁG,

tönkrojtás fenyegeti azt az embert, aki gyakori fölényben szenved a baját nem győzi át a kelő módon. Az ilyen szerencsétlen igavontok lakóhelyén, öngyilkosul és a világba a meghosszabb. Akinek a feje fáj, vagy meg sürgősen a legbiztosabb szer a „Fortuna migráns pasztillák”, melyből 1 db 30 fillér, 6 db 1.50 fillér, 12 db 2.50 fillér. Kapható: Schuberth Arnold „Fortuna” győgyárban Budapest, VII. Csengery- és Dob-utca sarkán. Postai szétküldésnél csomagolás nem lesz felszámítva!

„LE DÉLICÉ”

A szivarka egyszer meggyújtva mindvégig ég.

Legjobb Vergé

szivarkapapír.

Legkedveltebb Vergé

szivarkahüvely.

Minden dohánytőzsdében kapható.

VALÓDI KELETI SZÖNYEGEK

Perzsa, Indus és Smirna minőség, rendkívül nagy választékban, legolcsóbb
Továbbá minden egyéb nemű szőnyegek, futószőnyegek, cocom futók, cocom lábtörők, kerevet-átvetők
angora kecskebőrök és erdélyi pokrócok.

Butorszövetek,

ugymint: szalon-, url-, ebédlő- és hálószobáknak legújabb stílus szerint. Ágy-, asztal-, flanel-, koci- és utazótakarók, függönyök és Portierek minden minőségben és árban.

Papirkárpitok

a legegánsabb, valamint a legegyszerűbb kivitelben jutányos árak mellett.

HAAS FÜLÖP és FIAI

gyárosok, m. kir. udvari szállítók.

Főüzlet: Budapest, V., Gizella-tér 1. Fiókiüzlet: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca és Ujvilág-utca sarok (Gentry-kaszinó).

Segitsetek!!

Ki rajtam segít,
magan segít!

Hogy munkáimnak, a kik gyáramban alkalmazva vannak, állandó munkát biztosíthassak, kénytelen vagyok sok ezer pár saját készítményű csizmát és cipőt saját előállítás árban eladni, hogy vevőkörömet minél jobban kiterjeszthessem.

Halina-cizma, térdig érő, bőrkörül bagariabőrrel 3.—
Bagari-cizma egy dróbból, vízhatlan, 8-soros talppal 7.—
Vix borjúbőr, fényes tisztított való, kemény v. puha szárral 9.—
Oroszlanc-cizma kemény vagy puha szárral 9.—
Fücskös 15-20 évesnek 4.50, 10-15 évesnek 3.50,
4-10 évesnek 2.—
Női halina-cizma, körkörüli bőrről és flanelbélőssel 4.50
Az összes cizmák bármilybőr-bélőssel 1.50 forint, cipő 60 krai 10bb.
Uraknak posztó, körkörüli bagariabőrrel, igen vastag vízhatlan talppal 3.50
Uraknak posztó, körkörüli oroszlanc, igen vastag vízhatlan talppal cugos v. fűző 3.50
Bagariabőr borított cipő, vízhatlan, dupla talppal 3.—
Vix borjú, fényes tisztított való borítva vagy anélkül 3.50
Szálonak cugos v. fűző elegans 3.50
Chevreux cug. vagy fűzővel gavalérokak 4.—
Faggyt lábaknak szarvasbőr 3.50
Alsócsizma posztó cizma, fűző és bőrtalppal pincéreknek 4.—
Válódíj pásztorai gummi galoszi uraknak 1.50, nőnek 1.40
kemény talppal 20 krajnára drágább.
Nőknek: Posztó, sege-borítással v. fűzővel 3.—, orosz lak-borítás 2.50
Box cugos vagy fűzős 3.50
Chevreux cugos, fűzővel vagy gumiból 3.50
Posztó segebőr borítású, bármilybélőssel 4.—
Posztó (schlinges) 2.50
Arjegyék több 100 ábrával ingyen.

Agulár Dávid ERZSÉBET-KÖRÜT 6. sz.
Videki megrendelések lelkimórotesen lesznek teljesítve. Nem tehető visszavonások, kicserélek vagy visszadom a pénzt!

Ezen specialista legméltóabban ajánlható szerfelett gazdaság tapasztalat alapján, melyeket rendeléskor intézetében és a kórház ügyességi és bujakkos osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Nincs többé székrekedés, megazúnt az én
Huss-kalácsom.

Kataphorese
IDEG és
NEMI
BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk
Dr. MITZGER
kiváló gyógyhatásairól
elismert intézet
Budapest, VI., Teréz-körút 44. l. em
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytat hono-
rarium teljes gyógyulás után fizethető.

DÓCZI MÓR cipész
Budapest, Kerepesi-út 10.
ujjonan átalakított és nagyob-
bított üzlethelyisége pártatlan a
maga nevében. Sokol
jobb, olcsóbb, elegán-
sabb és
tartósabb
cipőt nem

kaphat, mint senti jóhírnevű cégnél.

Férfi:
Derby, borjúbőr angol bakancs 3.50
Borjúbőr v. vixes, fűző 3.20, cugos 3.—
Elegans francia seve-cipők 4.50
Sárga bagaria fűzős vagy cugos 3.20
Amerikai box-bőrdíj 3.40
Lakk vagy box angol bakancs 4.50
Szalon- vagy orosz-lakk-cipők 4.—
Női:
Zerge, fűzős vagy cugos 3.—, gumos 3.50
Amerikai box, fűzős, gumos vagy cugos 3.50
Seve, fűzős, gumos vagy cugos 4.—
Elegans bagariabőr-cipők 3.—
Szalon v. orosz-lakk 3.40
Lakk, kivágott 1.50, kereszteltes
gyermekcizmák 1 fr. Fűző vagy leánycipők 2 fr.
Képes nagy arjegyék, csomagolás és szállítólévi ingyen.
10 irton feltűl rendelések bérmentve küldetnek. — Videki ren-
delések pontosan és lelkimórotesen eszközöltenek. — Nem
megfelelő árut későzeggel kicserélik.

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbeteg-
ségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény FÉRFIÜI GYEN-
SÉGNEK (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknek is.

Levelekre díjlanul válasz; kíváncsi gyógyszeres

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
(a New-York palotával szemben), főemelet.
Béjárt a lépcsőnél. Külön várótermek

Dr. FABINYI
specialista,
emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkoz

